תלמוד ירושלמי · סדר זרעים

תלמוד ירושלמי ערלה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תלמוד ירושלמי ערלה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תלמוד-ירושלמי-ערלה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ב 7
הלכה ג 8
הלכה ד 11
הלכה ה 11
פרק ב 13
הלכה א 13
הלכה ב 16
הלכה ג 16
הלכה ד 17
הלכה ה 18
הלכה ו 19
הלכה ז 21
הלכה ח 21
הלכה ט 22
פרק ג 22
הלכה א 22
הלכה ב 25
הלכה ג 26
הלכה ד 26
הלכה ה 27
הלכה ו 27
הלכה ז 28

פרק א

הלכה א

משנה: הַנּוֹטֵעַ לִסְיָיג וּלְקוֹרוֹת פָּטוּר מִן הָעָרְלָה. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר אֲפִילּוּ אָמַר הַפְּנִימִי לְמַאֲכָל וְהַחִיצוֹן לִסְיָיג הַפְּנִימִי חַיָּיב וְהַחִיצוֹן פָּטוּר.

הלכה: הַנּוֹטֵעַ לִסְיָיג וּלְקוֹרוֹת פָּטוּר כול'. כְּתִיב וּנְטָעְתֶם כָּל עֵץ מַאֲכָל. אֶת שֶׁהוּא לְמַאֲכָל חַיָּיב. לִסְיָיג וּלְקוֹרוֹת וּלְעֵצִים פָּטוּר. מֵעַתָּה אוֹתוֹ שֶׁלְמַאֲכָל אֲפִילּוּ חִישֵּׁב עָלָיו לִסְיָיג יְהֵא חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר עֵץ מַאֲכָל.

רִבִּי יוֹסֵי לָמַד דָּבָר מִתְּחִילָּתוֹ. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵילִים לֹא יֵאָכֵל. וְכִי אֵין יוֹדְעִין שֶׁבְּעֵץ שֶׁמַּאֲכָל הַכָּתוּב מְדַבֵּר מַה תַלְמוּד לוֹמַר וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מַאֲכָל אֵת שֶׁהוּא לְמַאֲכָל חַיָּיב לִסְיָיג וּלְקוֹרוֹת וּלְעֵצִים פָּטוּר. רִבִּי יוֹנָה לָמַד דָּבָר מִסּוֹפוֹ. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר וּבַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית תֹּאכְלוּ אֶת פִּרְיוֹ לְהוֹסִיף לָכֶם תְּבוּאָתוֹ. וְכִי אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁבְּעֵץ מַאֲכָל הַכָּתוּב מְדַבֵּר מַה תַלְמוּד לוֹמַר וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מַאֲכָל אֵת שֶׁהוּא לְמַאֲכָל חַיָּיב לִסְיָיג וּלְקוֹרוֹת וּלְעֵצִים פָּטוּר.

תַּנֵּי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּזְמָן שֶׁנָּטַע לִסְיָיג וּלְקוֹרוֹת וּלְעֵצִים דָּבָר שֶׁהוּא רָאוּי לָהֶם. נָטַע דָּבָר שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לָהֶן חַיָּיב. יְאוּת אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. מַה טַעֲמוֹן דְּרַבָּנִין. אָמַר רִבִּי זְעִירָא בְּמִשְׁנָה סֵדֶר נְטִיעָתָם לְעֵצִים בְּרוֹצַף לְקוֹרוֹת בְּמִשְׁפָּה לִסְיָיג מְקוֹם הַסְּיָיג מוֹכִיחַ עָלָיו.

תַּנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי מֵאִיר כָּל הָאִילָנוֹת בָּאִין לְמַחֲשֶׁבֶת פְּטוֹר חוּץ מִן הַזַּיִת וּמִן הַתְּאֵינָה. רִבִּי מֵאִיר כְּדַעְתֵּיהּ דְּאָמַר כָּל אִילָנוֹת אִילֵּן סָרָק חוּץ מִזַּיִת וּתְאֵינָה.

תַּנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן אֵין לְךָ בָּא לְמַחֲשֶׁבֶת פְּטוֹר אֶלָּא שְׁלֹשֶׁת הַמִּינִין בִּלְבַד רִימּוֹן וְשִׁקְמִים וּצְלָף. מַהוּ שֶׁיְּהוּ חַיָּיבִין בְּמַעֲשֵׂר. תַּפְלוּגְתָּא דְּרִבִּי בָּא בַּר מָמָל וּדְרִבִּי הִילָא. דְּאִיתְפַּלְגוֹן הַמְּשַׁמֵּר פֵּירוֹתָיו לָעֵצִים רִבִּי בָּא בַּר מָמָל אָמַר חַיָּיב. רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי אָמַר פָּטוּר. רִבִּי בָּא בַּר מָמָל אָמַר חַיָּיב. מִן הָדָא וּבָא הַלֵּוִי כִּי אֵין לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה עִמָּךְ. מִמָּה שֶׁיֵּשׁ לָךְ וְאֵין לוֹ אַתְּ חַיָּיב לִיתֵּן לוֹ. יָצָא הֶבְקֵר שֶׁיָּדְךָ וְיָדוֹ שָׁוִין בּוֹ. הוּא לֶקֶט הִיא שִׁכְחָה הִיא פֵּיאָה הִיא הֶבְקֵר.

רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי אָמַר פָּטוּר מִן הָדָא כּוֹסְבָּר שֶׁזָּרְעָה לְזֶרַע יַרְקָה פָּטוּר. שַׁנְיָיא הִיא כּוֹסְבָּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ גוֹרֶן אֲחֶרֶת. וְהֵיי דָא אָמַר דְּא הַמְקַיֵּים מִלֵּיאָה שֶׁלְכְּרוּב לְזֶרַע בְּטָלָה דַּעְתּוֹ קְלָחִין יְחִידִין לֹא בְטָלָה דַּעְתּוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה וְהוּא שֶׁלִּיקֵּט יָרָק. אֲבָל אִם לֹא לִיקֵּט יָרָק כָּךְ אָנוּ אוֹמְרִים עֵצִים חַיָּיבִין בְּמַעְשְׂרוֹת.

מַהוּ שֶׁיְּהוּ אֲסוּרִין מִשּׁוּם גָּזֵל. וְכִי עֵצִים אֵינָן אֲסוּרִין מִשּׁוּם גָּזֵל. מַה צָּרִיכָא לֵיהּ כְּגוֹן אִילֵּין תּוּתַיָּיא דְּלָא אִית בְּהוֹן מַמָּשׁ.

רִימוֹן שֶׁנִּטָּעוֹ לְשֵׁם רִימוֹן. בְּנוֹת הֲדַס שֶׁנִּטָּעָן לְשֵׁם בְּנוֹת הֲדַס. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי חַיָּיב. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי פָּטוּר. אָמַר רַב חִסְדָּא מָאן דְּאָמַר חַיָּיב בְּמָקוֹם שֶׁרוֹב מְשַׁמְּרִין. מָאן דְּאָמַר פָּטוּר בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הָרוֹב מְשַׁמְּרִין. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי אִם בְּמָקוֹם מְשַׁמְּרִין לָמָּה לִי חִישֵּׁב אֲפִילוּ לֹא חִישֵּׁב. כָּךְ אָנוּ אוֹמְרִים זַיִת וּתְאֵינָה עַד שֶׁיַּחֲשׁוֹב עֲלֵיהֶן. אֶלָּא אֲפִילוּ מֻחֶצָּה מְשַׁמְּרִין וּמֻחֶצָּה שֶׁאֵין מְשַׁמְּרִין. אָמַר רִבִּי מַתְיָה מִן דְּבַתְרָתֵהּ מָקוֹם שֶׁאֵין רוֹב מְשַׁמְּרִין אֲפִילוּ לֹא חִישֵּׁב פָּטוּר.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹצָדָק גֶּפֶן שֶׁעָלַת בְּמָקוֹם חוֹרְשִׁין פְּטוּרָה מִן הֶעָרְלָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֲפִילוּ נְטָעָהּ. וְהָתַנִּינָן הָעוֹלֶה מֵאֵילָיו חַיָּיב בְּעוֹרְלָה. תַּמָּן בְּשֶׁנִּטָּעָן בְּמָקוֹם יְישׁוּב. בְּרַם הָכָא שֶׁנִּטָּעָהּ בְּמָקוֹם חוֹרְשִׁין. אָמַר רִבִּי לָיְעָזָר הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁאֵינָהּ עוֹשָׂה כְּדֵי טְפֵילָתָהּ. אֲבָל אִם הָיְתָה עוֹשָׂה כְּדֵי טְפֵילָתָהּ חַיֶּיבֶת.

רַב חוּנָה שָׁאַל אֶתְרוֹג שֶׁנִּטָּעוֹ לְמִצְוָותוֹ מַהוּ שֶׁיְּהֵא חַיָּיב בְּעָרְלָה. חָזַר רַב חוּנָא וְאָמַר אֶתְרוֹג שֶׁנִּטָּעוֹ לְמִצְוָותוֹ חַיָּיב בְּעָרְלָה. וְלֹא כֵן תַּנִּינָן וּלְקַחְתֶּם לָכֶם וְלֹא מִן הַמִּצְוָה. תַּמָּן וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בְּדָמִים לֹא מִן הַמִּצְוָה. בְּרַם הָכָא כְּמַה דְתֵימַר גַּבֵּי שׁוֹפָר יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם מִכָּל מָקוֹם. וְכָא שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵילִים לֹא יֵאָכֵל מִכָּל מָקוֹם. מַה בֵּינוֹ לְמִשֶּׁמֵּר פֵּירוֹתָיו לְעֵצִים. כְּשֵׁם שֶׁהוּא רוֹצֶה בְּפִרְיוֹ כָּךְ הוּא רוֹצֶה בְּעֵצוֹ. בְּרַם הָכָא רוֹצֶה הוּא בְּפִרְיוֹ וְאֵין רוֹצֶה בְּעֵצוֹ. וְעוֹד מִן הָדָא דְאָמַר רִבִּי חֲנִינָה פָּרֵי אִם אוֹמֵר עֵצוֹ אֵין אָדָם יוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חוֹבָתוֹ בָּחָג. מַה דָמֵי לָהּ. זַיִת שֶׁנִּטָּעוֹ לְהַדְלִיק בּוֹ בַּחֲנוּכָּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בַּר בּוּן זֶה דִּבֵּר תּוֹרָה וְזֶה דִּבֵּר תּוֹרָה. זֶה דִּבֵּר שֶׁמִּדִּבְרֵיהֶם וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. מַה דָמֵי לָהּ. זַיִת שֶׁנִּטָּעוֹ לְהַדְלִיק בּוֹ אֶת הַמְּנוֹרָה. זֶה דִּבֵּר תּוֹרָה וְזֶה דִּבֵּר תּוֹרָה.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יָקִים בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן נְטָעוֹ צַד הַתַּחְתּוֹן לִסְיָיג וְהֶע�ָלְיוֹן לְמַאֲכָל. צַד הַתַּחְתּוֹן לְמַאֲכָל וְהֶע�ָלְיוֹן לִסְיָיג. אָמַר לֵיהּ הֵיא הֲדָא הִיא הָדָא. הֵיא צַד הַתַּחְתּוֹן לִסְיָיג וְהֶע�ָלְיוֹן לְמַאֲכָל. הֵיא צַד הֶע�ָלְיוֹן לִסְיָיג וְהַתַּחְתּוֹן לְמַאֲכָל. כֵּיצַד הוּא יוֹדֵעַ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה מֵבִיא זְמוֹרָה וּמְסַיֵּים עַד כָּאן לִסְיָיג מִיכָּן וְאֵילָךְ לְמַאֲכָל.

רִבִּי זְעִירָא בָּעֵי נִיחָא צַד הַתַּחְתּוֹן לִסְיָיג וְהֶעֶלְיוֹן לְמַאֲכָל. צַד הַתַּחְתּוֹן לְמַאֲכָל וְהֶעֶלְיוֹן לִסְיָיג גָּדַל מִתּוֹךְ אִיסּוּר וְאַתְּ אָמַר הָכֵן. רִבִּי זְעִירָה כְּדַעְתֵּיהּ. דְּאָמַר רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן בָּצַל שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁעָקְרוֹ וּשְׁתָלוֹ אֲפִילוּ מוֹסִיף כַּמָּה אָסוּר שֶׁאֵין גִּידּוּלֵי אִיסּוּר מַעֲלִין אֶת הָאִיסּוּר.

נְטָעוֹ לִסְיָיג וְחִישֵּׁב עָלָיו לְמַאֲכָל בָּא בְמַחֲשָׁבָה. לְמַאֲכָל וְחִישֵּׁב עָלָיו לִסְיָיג לֹא כָּל הֵימֵינוּ. נְטָעוֹ שָׁנָה רִאשׁוֹנָה לִסְיָיג מִכָּאן וְאֵילָךְ חִישֵּׁב עָלָיו לְמַאֲכָל מִכֵּיוָן שֶׁחִישֵּׁב בּוֹ מַחֲשָׁבָת חִיּוּב יְהֵא חַיָּיב. וְהָתַנִּינָן רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אֲפִילּוּ הַפְּנִימִי לְמַאֲכָל וְהַחִיצוֹן לִסְיָיג הַפְּנִימִי חַיָּיב וְהַחִיצוֹן פָּטוּר. תַּמָּן לְמַאֲכָל לְמַאֲכָל לְעוֹלָם. לִסְיָיג לִסְיָיג לְעוֹלָם. בָּרִם הָכָא מִכֵּיוָן שֶׁעִירֵב בּוֹ מַחֲשָׁבָת חִיּוּב יְהֵא חַיָּיב.

נְטָעוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים לִסְיָיג מִיכָּן וְאֵילָךְ חִישֵּׁב עָלָיו לְמַאֲכָל וְהוֹסִיף תּוֹסַפְתּוֹ. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר הַתּוֹסֶפֶת פְּטוּר. רִבִּי בָּא אָמַר הַתּוֹסֶפֶת חִיּוּב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הָדָא דְרִבִּי יִרְמְיָה מִתְחַמְיָא קַשְׁיָא וְלֵית הִיא אֶלָּא נִיחָא. כְּהָדָא דְתַנֵּי שָׁדֶה שֶׁהֵבִיאָה שְׁלִישׁ לִפְנֵי גוֹי וּלְקָחָהּ יִשְׂרָאֵל רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר הַתּוֹסֶפֶת פְּטוּר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים הַתּוֹסֶפֶת חִיּוּב. וְהָכָא עִיקָּרוֹ פְּטוּר וְתוֹסַפְתּוֹ חִיּוּב.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל כָּל שֶׁאֵין לוֹ עָרְלָה אֵין לוֹ רְבָעִי. רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי עַד שֶׁיְּהֵא לוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים עָרְלָה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה עִיקַּר עָרְלָה צְרִיכָה לֵיהּ אֵין עִיקַּר עָרְלָה פָּחוֹת מִשָּׁלֹשׁ שָׁנִים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי עִיקַּר רְבָעִי צְרִיכָה לֵיהּ כָּל שֶׁאֵין לוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים אֵין לוֹ עָרְלָה אֵין לוֹ רְבָעִי.

תַּנֵּי אִילֵּן שֶׁמִּקְצָתוֹ נָטוּעַ בָּאָרֶץ וּמִקְצָתוֹ חוּץ לָאָרֶץ מִכֵּיוָן שֶׁמִּקְצָתוֹ נָטוּעַ בָּאָרֶץ כִּילּוּ כוּלּוֹ בָּאָרֶץ דִּבְרֵי רִבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר צַד הַנָּטוּעַ בָּאָרֶץ חַיָּיב צַד הַנָּטוּעַ חוּץ לָאָרֶץ פָּטוּר. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן נַעֲשָׂה כְטֶבֶל וְכִמְעוּשָּׂר מְעוּרְבִין מִזֶּה עַל זֶה.

רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן שׁוֹרֶשׁ פָּטוּר פּוֹטֵר. מַה כְרִבִּי דְרִבִּי אָמַר שׁוֹרְשִׁין חַיִּין זֶה מִזֶּה. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. הָכָא שׁוֹרֶשׁ פָּטוּר פּוֹטֵר. הֵן דְּתֵימַר שׁוֹרֶשׁ פָּטוּר פּוֹטֵר בְּשׁוֹרֶשׁ יָשָׁן שֶׁהִשְׁרִישׁ מִתּוֹךְ שֶׁלּוֹ לְתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ אֲבָל אִם הִשְׁרִישׁ מֵחוּץ לָאָרֶץ בָּאָרֶץ לֹא בְדָא.

שׁוֹרֶשׁ פָּטוּר פּוֹטֵר. וְהָתַנִּינָן רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אֲפִילּוּ הַפְּנִימִי לְמַאֲכָל וְהַחִיצוֹן לִסְיָיג הַפְּנִימִי חַיָּיב וְהַחִיצוֹן פָּטוּר. וְיִפְטוֹר צַד הַחִיצוֹן לְצַד הַפְּנִימִי. רִבִּי זְעִירָא אָמַר לֵיהּ סְתָם רִבִּי לָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר רָאוּי הוּא לְחַשּׁוֹב עָלָיו לְחַיְּיבוֹ.

רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן שָׁרְשִׁים אֵין בָּהֶן מַמָּשׁ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי יָסָא בְּפֵירוּשׁ שְׁמַעְתָּנָהּ מִן דְּרִבִּי יוֹחָנָן אוֹ בְעָרְלָה הֲוִיתוֹן קַיָּימִין וְאִתְדַּכָּרַת הָדָא מִילְתָא בְּבִיכּוּרִין. וְאָמַר שָׁרְשִׁין אֵין בָּהֶן מַמָּשׁ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא הֵן דְּתֵימַר שׁוֹרְשִׁין אֵין בָּהֶן מַמָּשׁ. בְּהִשְׁרִישׁוּ מֵחוּץ לָאָרֶץ לָאָרֶץ. אֲבָל מִשֶּׁהִשְׁרִישׁוּ מֵהָאָרֶץ לְחוּצָה לָאָרֶץ. שָׁרְשִׁים יֵשׁ בָּהֶן מַמָּשׁ.

סִיפְּקָהּ לְזַקֵּינָהּ פָּטוּר לְחוּץ לָאָרֶץ פָּטוּר. לְהֶקְדֵּשׁ חַיָּיב לְצַד הַתַּחְתּוֹן לְצַד הָעֶלְיוֹן חַיָּיב. לְהֶקְדֵּשׁ חַיָּיב שֶׁהוּא רָאוּי לִפְדּוֹתוֹ וּלְחַיְּיבוֹ. לְצַד הָעֶלְיוֹן חַיָּיב שֶׁהוּא רָאוּי לַחֲשׁוֹב עָלָיו וּלְחַיְּיבוֹ.

רִבִּי יוֹסֵי כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. אֲפִילּוּ יְסִבּוּר כְּרִבִּי עֲרְלָה תְּלוּיָה לְדַעְתּוֹ וּמַעְשְׂרוֹת אֵינָן תְּלוּיִין לְדַעְתּוֹ.

הלכה ב

משנה: עֵת שֶׁבָּאוּ אֲבוֹתֵינוּ לָאָרֶץ וּמָצְאוּ נְטוּעַ פָּטוּר. נָטְעוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא כִיבְּישׁוּ חַיָּיב. הַנּוֹטֵעַ לָרַבִּים חַיָּיב. רִבִּי יוּדָה פּוֹטֵר. הַנּוֹטֵעַ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְהַנָּכְרִי שֶׁנָּטַע וְהַגַּזְלָן שֶׁנָּטַע וְהַנּוֹטֵעַ בִּסְפִינָה וְהָעוֹלֶה מֵאֵילָיו חַיָּיב בָּעֲרְלָה.

הלכה: וּנְטָעוּם פְּרָט לְשֶׁנָּטְעוּ גוֹיִם עַד שֶׁלֹּא בָאוּ יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ. רִבִּי הוּנָא בְשֵׁם רִבִּי אַבָּא הַדָּא אָמְרָה שׁוֹרֶשׁ פָּטוּר פּוֹטֵר.

נָטְעוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא כִיבְּשׁוּ חַיָּיב. וּכְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל דְּאָמַר כָּל בִּיאוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה לְאַחַר אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה נֶאֶמְרוּ. שֶׁבַע שֶׁכִּיבְּשׁוּ וְשֶׁבַע שֶׁחִילְּקוּ. רִבִּי הִילָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר מוֹדֵי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּחַלָּה וּבָעֲרְלָה. וְתַנֵּי כֵן כְּבוֹאֲכֶם לְפִי שֶׁשִּׁינָּה הַכָּתוּב מַשְׁמָעוֹ שִׁינּוּ חֲכָמִים חִיּוּבוֹ. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי מִחְלְפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל תַּמָּן הוּא אָמַר הִיא הָיְיָה הִיא הֶקְמָה הִיא שְׁבִירָה הִיא נְפִיצָה הִיא גְּאוּלָה הִיא פְּדִיָּיה. וְהָכָא הוּא מְשַׁנֶּה בֵּין לִישָּׁן לְלִישָּׁן.

נָטְעוּ לָרַבִּים חַיָּיב. רִבִּי יוּדָה פּוֹטֵר. מִחְלְפָה שִׁיטָּתִין דְּרַבָּנִין. תַּמָּן אִינּוּן אָמְרִין יְרוּשָׁלֵם וְחוּץ לָאָרֶץ אֵין מִיטַּמִּין בִּנְגָעִין. וְהָכָא אִינּוּן אָמְרִין הָכֵין. תַּמָּן וּבָא אֲשֶׁר לוֹ הַבַּיִת. פְּרָט לִירוּשָׁלֵם שֶׁהִיא לְכָל הַשְּׁבָטִים. בְּרַם הָכָא וּנְטָעְתֶּם מִכָּל מָקוֹם.

מִחְלְפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה. תַּמָּן הוּא אוֹמֵר אֲנִי לֹא שְׁמַעְתִּי אֶלָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְהָכָא הוּא אָמַר הָכֵין. תַּמָּן הוּא אָמַר אֲנִי לֹא שְׁמַעְתִּי אֶלָּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁמוּעָה אָמְרָה. בְּרַם הָכָא גַּרְמֵיהּ אָמַר.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן תִּיפְתָּר כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. דְּתַנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשְּׁמוֹ הַנּוֹטֵעַ לָרַבִּים חַיָּיב בָּעֲרְלָה. עָלָה מֵאֵילָיו פָּטוּר מִן הָעֲרְלָה. הַנּוֹטֵעַ לָרַבִּים חַיָּיב בִּרְשׁוּת הָרַבִּים פָּטוּר. הַנּוֹטֵעַ לָרַבִּים חַיָּיב כְּנוֹטֵעַ בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ. לִרְשׁוּת הָרַבִּים פָּטוּר בְּשֶׁגָּזַל קַרְקַע. וְיֵשׁ קַרְקַע נִגְזָל. אָמַר רִבִּי הִילָא אַף עַל פִּי שֶׁאֵין קַרְקַע נִגְזָל יֵשׁ יֵיאוּשׁ לְקַרְקַע.

רִבִּי יֹאשִׁיָּה מַיְיתֵי נְטִיעוֹת מֵחוּץ לָאָרֶץ בְּגוּשֵׁיהֶן וּנְצִיב לוֹן בָּאָרֶץ. רִבִּי יוֹנָה לְשָׁכְרוֹ שָׁנִים. רִבִּי יוֹסֵי לְשָׁכְרוֹ רְבָעִי.

תַּנֵּי גּוֹי שֶׁהִרְכִּיב אִילָן מֵאֶכֶל עַל גַּבֵּי אִילָן סָרָק אַף עַל פִּי שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל רַשַּׁאי לַעֲשׂוֹת כֵּן חַיָּיב בָּעֲרְלָה. עָרְלָה מֵאֵימָתַי הוּא מוֹנֶה לוֹ מִשְּׁעַת נְטִיעָתוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר בִּלְבַד דְּבָרִים שֶׁהֵן בָּאִין בְּמַחֲשָׁבָה כְּגוֹן חָרוּבֵי צַלְמוֹנָה וְחָרוּבֵי גִידּוֹדָה. אֲבָל עֲרָבָה כִּנְטוּעַ בָּאָרֶץ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֲפִילּוּ עֲרָבָה. וְהַתַּנִּינָן אֵין נוֹטְעִין וְאֵין מַבְרִיכִין וְאֵין מַרְכִּיבִין עֶרֶב

שְׁבִיעִית פָּחוֹת מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְאִם נָטַע אוֹ הִבְרִיךְ אוֹ הִרְכִּיב יֵיעָקֵר. עַל דַּיְתֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ דּוּ פָּתַר לָהּ בָּעֲרָבָה נִיחָא. עַל דַּיְתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן דּוּ אָמַר אֲפִילּוּ עֲרָבָה לָמָּה לִי יֵיעָקֵר. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהֵן מִתְאָחִין בַּשְּׁבִיעִית. וְהֵיי דָּא אָמַר דָּא הַנּוֹטֵעַ וְהַמַּבְרִיךְ וְהַמַּרְכִּיב שְׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה עָלְתָה לוֹ שָׁנָה שְׁלֵימָה וּמוּתָּר לְקַיְימָהּ בַּשְּׁבִיעִית פָּחוֹת מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה לֹא עָלְתָה לוֹ שָׁנָה שְׁלֵימָה וְאָסוּר לְקַיְימוֹ בַּשְּׁבִיעִית. אֲבָל אָמְרוּ פֵּירוֹת נְטִיעָה זוֹ אֲסוּרִין עַד חֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט. תַּנֵּי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹנְיָא לֵית כָּאן מַרְכִּיב. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי אֲפִילּוּ כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לֵית כָּאן מַרְכִּיב לְשֶׁעָבַר הָא בַתְּחִילָּה לֹא.

רִבִּי יִצְחָק בַּר חֲקוֹלָה בְּשֵׁם חִזְקִיָּה הַנּוֹטֵעַ בָּעֲצִיץ שֶׁאֵינוֹ נָקוּב חַיָּיב בְּעָרְלָה. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר מִפְּנֵי שֶׁהַשָּׁרָשִׁין מְפַעְפְּעִין אוֹתוֹ. רִבִּי יוֹנָה מַפִּיק לִשְׁנָה כְּלֵי חֶרֶשׂ עוֹמֵד בִּפְנֵי שָׁרָשִׁין. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי נָטַע בּוֹ דְּלַעַת מֵאַחַר שֶׁהוּא כְּנָקוּב אֵצֶל הָאִילָן כְּנָקוּב הוּא אֵצֶל זְרָעִין.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי אִילָן שֶׁנִּטָּעוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת חַיָּיב בְּעָרְלָה וּפְטוּר מִן הַמַּעְשְׂרוֹת דִּכְתִיב עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר אֵת כָּל תְּבוּאַת זַרְעֶךָ הַיּוֹצֵא הַשָּׂדֶה. וּבַשְּׁבִיעִית צְרִיכָה דִּכְתִיב וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ שַׁבָּת לַיי. וּכְתִיב שָׂדְךָ לֹא תִזְרָע וְכַרְמְךָ לֹא תִזְמוֹר.

הלכה ג

משנה: אִילָן שֶׁנֶּעֱקַר וְהַסֶּלַע עִמּוֹ אִם יָכוֹל לְחָיוֹת פָּטוּר וְאִם לָאו חַיָּיב. נֶעֱקַר הַסֶּלַע מִצִּידּוֹ זִיעְזָעָתוֹ הַמַּחֲרִישָׁה אוֹ שֶׁזִּיעְזָעָתוֹ וְעָשָׂאוֹ כְעָפָר אִם יָכוֹל לְחָיוֹת פָּטוּר וְאִם לָאו חַיָּיב. אִילָן שֶׁנֶּעֱקַר וְנִשְׁתַּיֵּיר בּוֹ שׁוֹרֶשׁ פָּטוּר. וְכַמָּה יְהֵי בְשׁוֹרֶשׁ רַבָּן גַּמְלִיאֵל מְשׁוּם רִבִּי לָעְזָר בֶּן יְהוּדָה אִישׁ בִּירְתוֹתָא כְּמַחַט שֶׁלְּמִטּוֹן. אִילָן שֶׁנֶּעֱקַר וּבוֹ בְּרִיכָה וְהוּא חָיֶה מִמֶּנּוּ חֻזְרָה זְקֵינָה לִהְיוֹת כִּבְרִיכָה. הִבְרִכָה שָׁנָה אַחַר שָׁנָה וְנִפְסְקָה מוֹנֶה מִשָּׁעָה שֶׁנִּפְסְקָה. סִיפּוּק הַגְּפָנִים סִיפּוּק עַל גַּבֵּי סִיפּוּק אַף עַל פִּי שֶׁהִבְרִיכָן בָּאָרֶץ מוּתָּר. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר מָקוֹם שֶׁכּוֹחָהּ יָפֶה מוּתָּר. וּמָקוֹם שֶׁכּוֹחָהּ רַע אָסוּר. בְּרִיכָה שֶׁנִּפְסְקָה וְהִיא מְלֵיאָה פֵּירוֹת אִם הוֹסִיף בְּמָאתַיִם אָסוּר.

הלכה: כֵּינִי מַתְנִיתָא אִם הָיָה יָכוֹל לְחָיוֹת פָּטוּר וְאִם לָאו חַיָּיב.

חִזְקִיָּה שָׁאַל פָּחוֹת מִיכֵּן כְּתָלוּשׁ הוּא. הִשְׁתַּחֲוָה לוֹ אָסְרוּ. כּוֹתְבִין עָלָיו גִּיטֵּי נָשִׁים. אָמְרִין חָזַר בֵּיהּ חִזְקִיָּה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה מִן הָדָא חָזַר בֵּיהּ דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי מִכֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ כְּמַחַט שֶׁל מִיתוּי דָּבָר בָּרִיא שֶׁיֵּשׁ לוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים.

חִזְקִיָּה שָׁאַל שְׁלִישׁ מַחַט שָׁנָה שְׁנֵי שְׁלִישֵׁי שְׁתֵּי שָׁנִים. חֲבֵרַיָּיא בָּעֵי מַחַט וּשְׁלִישׁ דָּבָר בָּרִיא שֶׁיֵּשׁ לוֹ אַרְבַּע שָׁנִים. אֵין תֵּימַר לֹא חָזַר בֵּיהּ לָמָּה שָׁאַל כֵּן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה מִן מִלְּתֵיהּ

חָזַר בֵּיהּ דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי מִכְּיוָן שֶׁיֵּשׁ כְּמַחַט שֶׁל מִיתּוּי דָּבָר בָּרִיא שֶׁיֵּשׁ לוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֲפִילּוּ יֵשׁ בּוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים אֵין בּוֹ כְּמַחַט שֶׁל מִיתּוּי. אָמַר רִבִּי יוּדָן מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹסֵי אָמַר רִבִּי אַף כְּשֶׁאָמְרוּ בְּנוֹת חָמֵשׁ בְּנוֹת שֵׁשׁ בְּנוֹת שֶׁבַע אֶלָּא בִּגְפָנִים בְּנוֹת חָמֵשׁ. בִּתְאֵנִים בְּנוֹת שֵׁשׁ. בְּזֵתִים בְּנוֹת שֶׁבַע. וַאֲנָן[ן] חָמֵי הָדֵין מַרְוִיתָא דִּתְאֵינָה אַתְיָא בְּפֵירֵי. אָמַר רִבִּי יוּדָן בְּרִבִּי טָרִיפוֹן לְעוּבְיָהּ.

אִילֵּן שֶׁנֶּעֱקַר וּבוֹ בְּרֵיכָה וּבוֹ בְרָכָה. רִבִּי חוּנָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וּבוֹ בְּרֵיכָה. אָמַר רִבִּי מָנָא אִית בְּנֵי נָשׁ שְׁמוֹן בְּרֵיכָה כְּמָאן דְּאָמַר בּוֹא בְרוּךְ יי.

רִבִּי זְעִירָא רִבִּי יַסִּי רִבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָא. רִבִּי בָּא רִבִּי חִייָה רִבִּי לְעָזָר רִבִּי חֲנִינָה בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה בֶּן גַּמְלִיאֵל יַלְדָּה שֶׁסָּפְקָה לִזְקִינָה טְהָרָה הַיַּלְדָּה. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר בָּא מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן סִיפּוּק גְּפָנִים סִיפּוּק עַל סִיפּוּק אַף עַל פִּי שֶׁהִבְרִיכָן לָאָרֶץ מוּתָּר. וְחֹשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא הִשְׁרִישָׁה הַיַּלְדָּה עַד שֶׁלֹּא תִתְאַחֶה מִן הַזְּקִינָה. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִלֵּל דְּרִבִּי יְהוּדָה הִיא. דְּרִבִּי יְהוּדָה אָמַר מִתְאָחֶה הִיא עַד שֶׁלֹּא תַשְׁרִישׁ.

רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן שָׁרָשִׁים אֵין בָּהֶן מַמָּשׁ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי יוֹסֵי בְּפֵירוּשׁ שְׁמַעְתָּנָהּ מִן רִבִּי יוֹחָנָן אוֹ מִן שִׁיטָתֵיהּ דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן וְתַנֵּי כֵן הִקְדִּישׁ וְאַחַר כָּךְ נָטַע פְּטוּר מִן הָעֲרְלָה. נָטַע וְאַחַר כָּךְ הִקְדִּישׁ חַייָב בָּעֲרְלָה. וְאַתּוּן סָבְרִין מֵימַר הֶקְדֵּשׁ פָּטוּר וּזְקֵנָה פָּטוּר. וְלָא דָמְיָא הֶקְדֵּשׁ רָאוּי הוּא לִפְדּוֹתוֹ וּלְחַייְבוֹ הוֹאִיל וְרָאוּי לַחֲשׁוֹב וּלְחַייְבוֹ אִית לָךְ גַּבֵּי זְקֵינָה רָאוּי לַחֲשׁוֹב עָלֶיהָ וּלְחַייְבָהּ.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אֶתְרוֹג שֶׁחָנַט בִּשְׁנַת עֶרְלָה וְיָצָא בִשְׁנַת הֶיתֵּר וְסִיפְּקוֹ לַחֲבֵירוֹ אֲפִילּוּ מוֹסִיף כַּמָּה אָסוּר שֶׁאֵין גִּידּוּלֵי אִיסּוּר מַעֲלִין אֶת הָאִיסּוּר. הָא יַלְדָּה שֶׁסִּיפְּקָהּ טְהוֹרָה הַיַּלְדָּה. אִין תֵּימַר לֹא טָהֲרָה אֲפִילּוּ מוֹסִיף כַּמָּה אָסוּר. רִבִּי זְעִירָה בְּשֵׁם רַבָּנִין אֶתְרוֹג שֶׁחָנַט בִּשְׁנַת עֶרְלָה וְיָצָא בִשְׁנַת הֶיתֵּר וְסִיפְּקוֹ לַחֲבֵירוֹ אֲפִילּוּ מוֹסִיף כַּמָּה אָסוּר. לוֹקִין עָלָיו בִּכְזַיִת.

אָמַר רִבִּי מַיְיסָא לְרִבִּי זְעִירָא תַּרְתֵּין מִילִּין אַתּוּן אָמְרִין וְאִינּוּן פְּלִיגִין חָדָא עַל חָדָא. הָכָא אַתּוּן אָמְרִין שֶׁאֵין גִּידּוּלֵי אִיסּוּר מַעֲלִין אֶת הָאִיסּוּר. וְהָכָא אַתּוּן אָמְרִין לוֹקִין עָלָיו בִּכְזַיִת. וְיִלְקֶה לְפִי חֶשְׁבּוֹן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה כָּאן מַחְמֶת עַצְמוֹ הוּא חַי. וְכָאן מַחְמֶת הַסִּיפּוּק הוּא. מֵעַתָּה אֶתְרוֹג שֶׁחָנַט בִּשְׁנַת עֶרְלָה וְיָצָא בִשְׁנַת הֶיתֵּר וְסִיפְּקוֹ לַחֲבֵירוֹ וְכֵן חֲבֵירוֹ סִיפְּקוֹ וְזֶה לָזֶה טְהָרוּ וְזֶה אֶת וְזֶה.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְרַב חִסְדָּא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין בִּסְתָם חֲלוּקִין. מַה נָן קַייְמִין אִם דָּבָר בָּרִיא הוּא שֶׁהוּא חַי מִכֹּחַ הַזְּקָנָה דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר. וְאִם דָּבָר בָּרִיא שֶׁהוּא חַי מִכֹּחַ הַיַּלְדָּה

דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בְּסָתָם. כֵּיצַד הוּא יוֹדֵעַ. רִבִּי בִּיבִי בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה אִם הָיוּ הָעֲלִים הֲפוּכִין כְּלַפֵּי הַיַּלְדָּה דָּבָר בָּרִיא שֶׁהוּא חַי מִכֹּחַ הַזְּקֵנָה וְאִם הָיוּ הָעֲלִים הֲפוּכִין כְּלַפֵּי הַזְּקֵנָה דָּבָר בָּרִיא שֶׁהוּא חַי מִכֹּחַ הַיַּלְדָּה. אָמַר רִבִּי יוּדָן בַּר חָנִין סֵימָנָא דְּאָכַל מִן חַבְרֵיהּ בְּהִית מִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ. אָמַר רִבִּי יוּדָן אָבוֹי דְּרִבִּי מַתַּנְיָיה תִּיפְתַּר שֶׁנִּשְׁרוּ הֶעָלִין. בְּרִיכָה שֶׁנִּפְסְקָה. אָמַר רִבִּי יוּדָן לֹא סוֹף דָּבָר בְּרִיכָה אֶלָּא אֲפִילּוּ אִילָן דְּאָמַר רִבִּי יָסִי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בָּצַל שֶׁעָקְרוֹ וּשְׁתָלוֹ כֵּיוָן שֶׁהִשְׁרִישׁ מְעַשֵּׂר לְפִי כּוּלּוֹ. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בָּצַל שֶׁעָקְרוֹ וּשְׁתָלוֹ כֵּיוָן שֶׁהִשְׁרִישׁ מְעַשֵּׂר לְפִי כּוּלּוֹ דְּלָא תִיסְבּוֹר מֵימַר אוֹף הָכָא כֵּן. חִילְפַּיי שָׁאַל לְרִבִּי יוֹחָנָן וּלְרִבִּי שִׁמְעוֹן תֵּבֵל מַהוּ שֶׁיְּיאָסֵר בְּיוֹתֵר מִמָּאתַיִם. אָמְרוּ לֵיהּ אֵין תֵּבֵל בְּיוֹתֵר מִמָּאתַיִם. וְהָתַנִּינָן כָּל הַמְּחַמֵּץ וְהַמְּתַבֵּל וְהַמְּדַמֵּעַ. אֵין תֵּימַר לְמֵאָה מָאתַיִם אֲפִילּוּ לֹא חִימֵּץ. אֲפִילּוּ לֹא תִיבֵּל. אֶלָּא בָּעֲנָבִים אֲנָן קַיָּימִין. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֶׁלֹּא צָמְקוּ אֲבָל אִם צָמְקוּ יֵשׁ תֵּבֵל בְּיוֹתֵר מִמָּאתַיִם. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֶׁלֹּא בִּישְׁלוּ. אֲבָל אִם בִּישְׁלוּ יֵשׁ תֵּבֵל בְּיוֹתֵר מִמָּאתַיִם.

רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם בַּר פְּדָיָה [נוֹתְנֵי טְעָמִים אֶחָד מִמֵּאָה. וְרִבִּי חִייָה בְּשֵׁם} רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם בַּר פְּדָיָה] נוֹתְנֵי טְעָמִים אֶחָד מִשִּׁשִּׁים. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק לְרִבִּי חִייָה בַּר בָּא הָא רִבִּי יוֹסֵי פְּלִיג וּמַתְנִיתָא פְּלִינָא עַל תְּרֵיכוֹן כָּל הַמְּחַמֵּץ הַמְּתַבֵּל וְהַמְּדַמֵּעַ. אֵין תֵּימַר לְמֵאָה מָאתַיִם אֲפִילּוּ לֹא חִימֵּץ. אֲפִילּוּ לֹא תִיבֵּל. אֶלָּא בִּיוֹתֵר אֲנָן קַיָּימִין. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה תִּיפְתַּר בָּשָׂר בְּבָשָׂר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הִיא בָּשָׂר בְּבָשָׂר הִיא שְׁאָר כָּל הָאִיסּוּרִין. דְּאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כָּל הָאִיסּוּרִין מְשַׁעֲרִין אוֹתָן כִּילּוּ כֵן.

מַיי כְדוֹן הֲהֵן אָמַר נוֹתְנֵי טְעָמִים אֶחָד מִמֵּאָה. וְהֵן אָמַר נוֹתְנֵי טְעָמִים אֶחָד מִשִּׁשִּׁים. מָאן דְּאָמַר נוֹתְנֵי טְעָמִים אֶחָד מִשִּׁשִּׁים אַתְּ עוֹשֶׂה הַזְּרוֹעַ אֶחָד מִשִּׁשִּׁים בָּאַיִל. וּמָן דְּאָמַר אֶחָד מִמֵּאָה אַתְּ עוֹשֶׂה הַזְּרוֹעַ אֶחָד מִמֵּאָה לָאַיִל. מָאן דְּאָמַר אֶחָד מִמֵּאָה אַתְּ מוֹצִיא הָעֲצָמוֹת מֵהַזְּרוֹעַ. וּמָאן דְּאָמַר אֶחָד מִשִּׁשִּׁים אֵין אַתְּ מוֹצִיא אֶת הָעֲצָמוֹת מִן הַזְּרוֹעַ. וּכְשֵׁם שֶׁאַתְּ מוֹצִיא אֶת הָעֲצָמוֹת מִן הַזְּרוֹעַ כָּךְ הוֹצִיאֵם מִן הָאַיִל. לֵית יְכִל דְּתֵימַי אֵין טְנוֹפֶת שֶׁלְּתִרוּמָה מִצְטָרֶפֶת עִם הַתְּרוּמָה לֶאֱסוֹר אֶת הַחוּלִּין. אֲבָל טְנוֹפֶת שֶׁלְּחוּלִּין מִצְטָרֶפֶת עִם הַחוּלִּין לְהַעֲלוֹת אֶת הַתְּרוּמָה. רִבִּי בִּיבִי בְּעֵי טִינּוֹפֶת שֶׁלְּתִרוּמָה מָהוּ שֶׁתִּצְטָרֵף עִם הַחוּלִּין לְהַעֲלוֹת אֶת הַתְּרוּמָה. מִן מַה דְּאָמַר רַב חוּנָא קְלִיפֵּי אִיסּוּר מִצְטָרְפוֹת לְהֵיתֵר. הָדָא אָמְרָה טִינּוֹפֶת שֶׁלְּתִרוּמָה מִצְטָרֶפֶת לַחוּלִּין לְהַעֲלוֹת אֶת הַתְּרוּמָה.

תַּנֵּי רִבִּי חִייָה כָּל מַה שֶׁאָסַרְתִּי לְךָ מִמָּקוֹם אַחֵר הִתַּרְתִּי לְךָ כָּאן. לְפִי שֶׁבַּכֹּל מֵאָה אִיסּוּר וּמֵאָה וְעוֹד מוּתָּר בְּרֹם הָכָא אֲפִילּוּ מֵאָה מוּתָּר.

(ותוב) אִם הוֹסִיף בְּמָאתַיִם אָסוּר. דְּבֵית יַנַּאי מְשַׁעֲרִין בְּהֲדֵין יַרְבּוּזָה. כֵּיצַד הוּא יוֹדֵעַ. רַב בִּיבַי בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה לוֹקֵט אֶחָד וּמֵנִיחַ אֶחָד מַה שֶּׁזֶּה פּוֹחֵת זֶה מוֹסִיף.

הלכה ד

משנה: נְטִיעָה שֶׁלְּעַרְלָה וְשֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנִּתְעָרְבוּ בִנְטִיעוֹת הֲרֵי זֶה לֹא יִלְקוֹט. וְאִם לִיקֵּט יַעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לִלְקוֹט. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר יִתְכַּוֵּן וְיִלְקוֹט וְיַעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם.

הלכה: נְטִיעָה שֶׁלְּעַרְלָה נְטִיעָה שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. וְהָלֹא כָל הַנְּטִיעוֹת אֵינָן כִּלְאַיִם בַּכֶּרֶם. כֵּינִי מַתְנִיתָא עֲרוּגָה שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי (מַתְנִיתָא עֲרוּגָה שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי) בּוֹן בְּשֶׁהֵבִיא עֲצִיץ נָקוּב וְהֶעֱבִירוֹ תַּחַת הַגֶּפֶן.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם חִזְקִיָּה לוֹקֵט שְׁלֹשָׁה אֶשְׁכּוֹלוֹת וּמַתִּיר. מְחֻלָּפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. תַּמָּן אָמַר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה הָיוּ לְפָנָיו מֵאָה וַחֲמִשִּׁים חָבִיּוֹת. נִתְפַּתְּחוּ מֵאָה מוּתָּרוֹת וַחֲמִשִּׁים אֲסוּרוֹת וְהַשְּׁאָר לִכְשֶׁיִּפַּתְּחוּ יְהוּ מוּתָּרוֹת. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לֹא אָמְרוּ אֶלָּא לִכְשֶׁיִּפַּתְּחוּ. הָא לִיפְתַּח כַּתְּחִילָּה אָסוּר. וְהָכָא הוּא אָמַר הָכֵין. תָּמָּן בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה וְהָכָא בְּשֵׁם חִזְקִיָּה. וְאָמְרִין תַּמָּן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ פּוֹתֵחַ שָׁלֹשׁ חָבִיּוֹת וּמַתִּיר. וְאַתְיָא כְּחִזְקִיָּה דְּהָכָא.

וְהָא תַנִּינָן הֲרֵי זֶה לֹא יִלְקוֹט. לְשֶׁעָבַר. וְהָא תַנִּינָן אִם לִקֵּט יַעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוֹן כָּאן בְּשֶׁלִּיקֵּט שְׁלֹשָׁה וְכָאן בְּשֶׁלִּיקֵּט כּוּלְּהוֹן.

תַּנֵּי רִימּוֹנֵי בְּדָן שֶׁסְּפֵיקוֹ מַעֲלֶה וַדָּיְין אֵינוֹ מַעֲלֶה. אַף בְּקַרְקַע כֵּן. סְפֵק קַרְקַע מַעֲלֶה וְקַרְקַע אֵינוֹ מַעֲלֶה. הֵיךְ עֲבִידָה נְטִיעָה שֶׁלְּעַרְלָה וְשֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנִּתְעָרְבוּ בִנְטִיעוֹת. אֲפִילּוּ סְפֵק קַרְקַע מַעֲלֶה וְקַרְקַע אֵינוֹ מַעֲלֶה. רִבִּי יוּדָן בְּעֵי אַף לְעִנְיַן נְבֵילָה כֵּן. חָזַר רִבִּי יוּדָן וַמַר נְבֵילָה אֵין לָהּ עֲלֵייָה קַרְקַע יֵשׁ לוֹ עֲלֵייָה.

רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אַף יִתְכַּוֵּין וְיִלְקוֹט וְיַעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם. מַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהָיוֹת מֵידַל בִּגְנָנִים.

תַּמָּן תַּנִּינָן סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאָה טְחָנָן וּפָחֲתוּ. כְּשֵׁם שֶׁפָּחֲתוּ הַחוּלִּין כָּךְ פָּחֲתָה הַתְּרוּמָה. מוּתָּר. תַּנֵּי אַף יִתְכַּוֵּין וְיִלְקוֹט. וְיַעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם. אָמַר רִבִּי זְעִירָא דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַכֹּהֲנִים לִהְיוֹת טוֹחֲנִין מְדוּמָּע לְתוֹךְ בָּתֵּיהֶן. מַה נָפַק מִן בֵּינֵיהוֹן. כִּלְאֵי הַכֶּרֶם עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי טוֹחֵן וּמַתִּיר. עַל דַּעְתּוֹן דְּרַבָּנִין אֵין טוֹחֵן וּמַתִּיר.

הלכה ה

משנה: הֶעָלִים וְהַלּוּלָבִים וּמֵי גְּפָנִים וְהַסְּמָדַר מוּתָּרִין בְּעָרְלָה וּבִרְבִיעִי וּבְנָזִיר וַאֲסוּרִין בַּאֲשֵׁירָה. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר הַסְּמָדַר אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא פֶּרִי. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר הַמְעַמֵּד בִּשְׂרָף

הָעֲרֵלָה אָסוּר. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שָׁמַעְתִּי בְּפֵירוּשׁ שֶׁהַמְּעַמֵּד בִּשְׂרָף הָעֲלִים וּבִשְׂרָף הָעִיקָּרִים מוּתָּר. בִּשְׂרָף הַפַּגִּים אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא פֶּרִי. עַנְקוֹקְלוֹת וְהַחַרְצָנִים וְהַזְּגִים וְהַתֶּמֶד שֶׁלָּהֶן קִלְיפֵי רִימוֹן וְהַנֵּץ שֶׁלּוֹ קִלְיפֵי אֱגוֹזִים וְהַגַּרְעִינִים אֲסוּרִין בָּעֲרֵלָה וּבָאֲשֵׁירָה וּבְנָזִיר. וּמוּתָּרִין בָּרְבִיעִי וְהַנּוֹבְלוֹת כּוּלָּן אֲסוּרוֹת. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר נוֹטְעִין יִיחוּר שֶׁלְּעֲרֵלָה. וְאֵין נוֹטְעִין אֱגוֹז שֶׁלְּעֲרֵלָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא פֶּרִי. וְאֵין מַרְכִּיבִין בְּכַפְנִיּוֹת שֶׁלְּעֲרֵלָה.

הלכה: הֶעָלִים וְהַלּוּלְבִים. מַתְנִיתָא דְּלֹא כְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּתַנֵּי בְשֵׁם רִבִּי לִיעֶזֶר מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֻּפָּן הַיַּיִן מֻחְרָצָנִים וְעַד זָג לֹא יֹאכַל אַף הֶעָלִים וְהַלּוּלְבִין בְּמַשְׁמַע.

תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר סְמָדַר אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא פֶּרִי. וְקִשְׁיָא אִם אָסוּר בְּנָזִיר לָמָּה לִי פֶּרִי אִם פֶּרִי הוּא יְהֵא אָסוּר בַּכֹּל. מֵילְתֵיהּ דְּרִבִּי יִצְחָק אָמְרָה שֶׁהוּא אָסוּר בַּכֹּל. רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל מָאן תַּנָּא אֵין מַרְכִּיבִין בְּכַפְנִיּוֹת שֶׁלְּעֲרֵלָה רִבִּי יוֹסֵי.

תַּנֵּי פֶּרִי אַתְּ פּוֹדֶה וְאֵין אַתְּ פּוֹדֶה לֹא בּוֹסֶר וְלֹא פַגִּים. הוֹרֵי רִבִּי זְבִידָא בְּאִילֵּין פַּגֵּי תְּמָרָה שֶׁיִּקְּבְרוּ. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי עָבַר וּפְדָיוֹ שֶׁמָּא אֵינוֹ פָדוּי. וְתֵימַר טָעוּן קְבוּרָה.

רִבִּי פְּדָת רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׁנֵיהֶם אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. תַּמָּן תַּנִּינָן רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אֵין לְקָטָף שְׁבִיעִית מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ פֶּרִי. אָמַר רִבִּי זְעִירָה לְרִבִּי פְּדָת כְּמַה דְתֵימַר תַּמָּן הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן וְהָכָא הֲלָכָה כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה וְדַמְיָה הִיא לְכָל רַבְיֵהּ. קְטָף בָּטֵל עַל יְדֵי שְׁרָפוֹ. [וְאִילֵּין אֵינוֹ בָטֵל עַל גַּבֵּי שְׁרָפוֹ.] אוֹכְלֵי בְהֵמָה קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית חָל עֲלֵיהֶן. אֵין קְדוּשַׁת עָרְלָה חָל עֲלֵיהֶן. אָמַר רִבִּי בּוּן אִית לָךְ חוֹרִי. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמְרָהּ שְׁמוּעָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּשֵׁם גַּרְמֵיהּ אָמְרָהּ. לָמָּה שְׁרָף פָּרִי פַּגִּין פֶּרִי. אֵין תֵּימַר שְׁרָף פֶּרִי עָשָׂה כֵּן בִּתְרוּמָה מוּתָּר. אֵין תֵּימַר פַּגִּין פֶּרִי עָשָׂה כֵּן בִּתְרוּמָה מוּתָּר. לָמָּה שֶׁהַנְּיַית תְּרוּמָה מוּתֶּרֶת וַהֲנָיַית עָרְלָה אֲסוּרָה.

עַנְקוֹקְלוֹת וְהַחַרְצָנִים. רִבִּי זְעִירָא וְחַד מִן רַבָּנִין בְּשֵׁם רַב עֲנָבִים שֶׁלָּקוּ עַד שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ שְׁלִישׁ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אֲפִילּוּ לָקוּ מִשֶּׁהֵבִיאוּ שְׁלִישׁ. אָמַר רִבִּי חִייָא בַּר אָדָא לְשׁוֹן נוֹטָרִיקוֹן הוּא עֲנָבִין דְּלֵקֵי תַּלְתֵּיהוֹן.

רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אֵין נוֹטְעִין יִיחוּר. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן עָבַר וְנָטַע מוּתָּר. עָבַר וְהִרְכִּיב אָסוּר. אֱגוֹז שֶׁלְּעֲרֵלָה שֶׁנִּטְעוֹ וְכֵן בֵּיצַת עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁנַּעֲשָׂה אֶפְרוֹחַ. רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי יֹאשִׁיָּה אִיתְפַּלְגוּן חִזְקִיָּה וְכָהֲנָא. כָּהֲנָא אָמַר מוּתֶּרֶת חִזְקִיָּה אָמַר אָסוּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּחִזְקִיָּה אֵין אֶפְשָׁר לְבֵיצַת עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁנַּעֲשֵׂית אֶפְרוֹחַ. מַה נָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁפְּחָסָהּ אֵין כָּאן אֶפְרוֹחַ אִם בְּשֶׁהִכְנִיסָהּ לִפְנִימָה מִן הַקַּנְקַלִּין אִתָּא חֲמִי וְאִלּוּ הִשְׁתַּחֲוָוה לָהּ לֹא אָסְרָהּ מִפְּנֵי שֶׁהִכְנִיסָהּ לִפְנִים מִן הַקַּנְקַלִּין אָסְרָהּ. אָמַר רִבִּי יוּדָן אָבוֹי דְּרִבִּי מַתַּנְיָה תִּפְתַּר שֶׁגָּדַר בָּהּ עֲבוֹדָה זָרָה.

בֵּיצַת הֶקְדֵּשׁ שֶׁנַּעֲשֵׂת אֶפְרוֹחַ. אָמַר רִבִּי יֵיסָא פְּלִיגֵי בָּהּ כַּהֲנָא וְרִבִּי יוֹחָנָן. כַּהֲנָא אָמַר אֲסוּרָה וְרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר מוּתֶּרֶת. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי יוֹסֵי הָא רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר מוּתֶּרֶת אוֹף הוּא פּוֹדֶה אוֹתָהּ בְּזֶמֶן זַרְעָהּ. רִבִּי חֲנִינָא וְרִבִּי יוֹנָה רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם כַּהֲנָא פּוֹדֶה אוֹתָהּ בְּזֶמֶן זַרְעָהּ. וְרִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי פִּינְחָס מְתַקְּנָתָהּ. כַּהֲנָא אוֹמֵר אֲסוּרָה וּפוֹדֶה אוֹתָהּ כְּמוֹ שֶׁהִיא. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר מוּתֶּרֶת וּפוֹדֶה אוֹתָהּ בְּזֶמֶן זַרְעָהּ.

פרק ב

הלכה א

משנה: הַתְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי הַחַלָּה וְהַבִּיכּוּרִין עוֹלִין בְּאֶחָד וּמֵאָה וּמְצָטָרְפִין זֶה עִם זֶה וְצָרִיךְ לְהָרִים. הָעֲרֵלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם עוֹלִין בְּאֶחָד וּמֵאתַיִם וּמְצָטָרְפִין זֶה עִם זֶה וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהָרִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אֵינָן מְצָטָרְפִין. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר מְצָטָרְפִין בְּנוֹתֵן טַעַם אֲבָל לֹא לֶאֱסוֹר.

הלכה: הַתְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר כול׳. לְמִי נִצְרְכָה לְרִבִּי שִׁמְעוֹן. אַף עַל גַּב דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר אֵין שְׁנֵי שֵׁמוֹת מְצָטָרְפִין. מוֹדֵי שֶׁכּוּלְהֶן לְשֵׁם תְּרוּמָה מְצָטָרְפִין.

מָאן תַּנָּא תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי רִבִּי מֵאִיר. דְּרִבִּי מֵאִיר מַחְמִיר בְּדִבְרֵיהֶן כְּדִבְרֵי תוֹרָה. וְהָא אַשְׁכְּחָן דְּרִבִּי מֵאִיר מַחְמִיר בְּדִבְרֵיהֶן כְּדִבְרֵי תוֹרָה. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה הַהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן הָרוֹאֶה כֶּתֶם הֲרֵי זוֹ מְקוּלְקֶלֶת וְחוֹשֶׁשֶׁת מִשּׁוּם זוֹב דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין בְּכָתֶמִין מִשּׁוּם זוֹב.

רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי וְלָמָּה לֹא תַנִּינָן חַלַּת דְּמַיי כְּמַה דְתַנִּינָן חַלָּה. לֹא נִיתְנֵי חַלַּת דְּמַאי. וְהָתַנִּינָן תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁלְּדְמַאי. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל דְּמַאי צָרִיךְ חַלָּה. אָמַר לוֹ רִבִּי חִייָה בַּר לוּלִיאֲנִי נוֹטֵל הוּא דָמָיו מִן הַשַּׁבָּט. אָמַר לֵיהּ כֵּן אָמַר שְׁמוּאֵל שֶׁהוּא נוֹטֵל דָּמָיו מִן הַשַּׁבָּט. רִבִּי מָנָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי אֵינוֹ נוֹטֵל דָּמָיו מִן הַשַּׁבָּט לְמָחָר הוּא מֵבִיא וְוַדַּאי וְאוֹמֵר דְּמַיי הוּא כְּדֵי לִיטוֹל מִמֶּנּוּ דָּמִים.

רִבִּי יוֹחָנָן שָׁאַל לְבֶן מְלִיאֵל זוּגָא נְהִיגִין אַתּוּן מַפְקִין חַלָּה מִן דְּמַייָא אָמַר לֵיהּ לֹא כֵן אָמַר שְׁמוּאֵל אַחֲוָה דְרַב בְּרָכְיָה בְּשָׁעָה שֶׁגָּזְרוּ עַל הַדְּמַאי רוֹב הָעָם מַפְרִישִׁין אוֹתוֹ לְתוֹךְ בָּתֵּיהֶן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן תְּנֵיי בֵּית דִּין שֶׁתְּהֵא חַלָּתוֹ בְּצַפּוֹן צָפוֹנוֹ.

וְעוֹלִין בְּאֶחָד וּמֵאָה. מָה אַתְּ עָבִיד לָהּ כִּתְחִילַּת הַפָּרָשָׁה אוֹ כְּסוֹף הַפָּרָשָׁה. אִין תֵּימַר כִּתְחִילַּת הַפָּרָשָׁה אֵין הַקָּטָן מַעֲלֶה וְאֵין אַחֵר מַעֲלֶה וְאֵינוֹ דוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. וְאִין תְּעַבְדִּינֵיהּ כְּסוֹף הַקָּטָן מַעֲלֶה וְאַחֵר מַעֲלֶה וְדוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. תַּמָּן תַּנִּינָן רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף מַעֲלִין אֶת הַמְּדוּמָּע בְּאֶחָד וּמֵאָה. וְתַנֵּי עֲלָהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר אִם רָצָה נוֹתֵן

עֵינָיו בְּמִקְצָתוֹ וְאוֹכֵל אֶת הַשְּׁאָר. אָמַר רִבִּי יוֹנָה רִבִּי יוּדָה עָבַד כְּסוֹף הַפְּרָשָׁה וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר עָבַד לָהּ כִּתְחִילַּת הַפְּרָשָׁה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אַף רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר עָבַד לָהּ כְּסוֹף הַפְּרָשָׁה. וְלֹא מוֹדֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר שֶׁאָסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּוַדַּאי. מַאי כְדוֹן וּבְלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה בְּשַׁבָּת כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחוֹל.

תַּמָּן תַּנִּינָן רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר תְּרוּמָה עוֹלָה בְּאֶחָד וּמֵאָה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר בְּמֵאָה וְעוֹד. תַּמָּן אָמַר חִזְקִיָּה רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר כָּל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה רִבִּי מַחֲלוֹקֶת וְאַחַר כָּךְ חָזַר וְשָׁנָה סְתָם הֲלָכָה כִסְתָם. מִן מַה דְתַנִּינָן סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאָה וְאָמַר רִבִּי לְעָזָר לֵית כָּאן לוֹמַר לְתוֹךְ מֵאָה אֶלָּא לְתוֹךְ תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה. כְּמַה דְתַנִּינָן רִבִּי לִיעֶזֶר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ.

מְנַיִין שֶׁהֵן עוֹלִין. אָמַר רִבִּי יוֹנָה כְּתִיב מִכָּל חֶלְבּוֹ אֶת מְקֻדְּשׁוֹ מִמֶּנּוּ. דָּבָר שֶׁאֵתְּ מֵרִים מִמֶּנּוּ שֶׁאִם יִפּוֹל לְתוֹכוֹ הוּא מְקֻדָּשׁוֹ. וְכַמָּה הוּא אֶחָד מִמֵּאָה. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר מוֹסִיף כָּל שֶׁהוּא וּמַעֲלֶה. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן מְשׁוּלָם אוֹמֵר וְעוֹד קַב לְמֵאָה סְאָה שְׁתוּת לְמִדּוֹמָע.

תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר תְּרוּמָה עוֹלָה בְּמֵאָה מִקַּל וָחוֹמֶר. אִם אִיסּוּר מִתּוֹךְ אִיסּוּר עוֹלֶה אִיסּוּר מִתּוֹךְ הֶיתֵּר לֹא כָל שֶׁכֵּן. תְּרוּמָה אֵית תַּנָּויֵי תַּנֵּי אִיסּוּר מִתּוֹךְ הֶיתֵּר. וְאֵית תַּנָּויֵי תַּנֵּי הֶיתֵּר מִתּוֹךְ הֶיתֵּר. מָאן דְּאָמַר אִיסּוּר מִתּוֹךְ הֶיתֵּר שֶׁכֵּן תְּרוּמָה אֲסוּרָה לְזָרִים. מָאן דְּאָמַר הֶיתֵּר מִתּוֹךְ הֶיתֵּר שֶׁכֵּן תְּרוּמָה מוּתֶּרֶת לַכֹּהֲנִים. אֵית דְּפָתַר לָהּ כּוּלָּהּ לַכֹּהֲנִים מָאן דְּאָמַר אִיסּוּר מִתּוֹךְ הֶיתֵּר בְּמִדּוֹמָע בִּתְרוּמָה טְמֵיאָה. מָאן דְּאָמַר הֶיתֵּר מִתּוֹךְ הֶיתֵּר בְּמִדּוֹמָע בִּתְרוּמָה טְהוֹרָה.

תַּנֵּי פְּרוּסָה שֶׁלְּלֶחֶם הַפָּנִים שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּמֵאָה פְרוּסוֹת שֶׁלְּחוּלִּין וְכֵן חֲתִיכָה שֶׁלְּחַטָּאת שֶׁנִּתְעָרְבָה בְּמֵאָה חֲתִיכוֹת שֶׁלְּחוּלִּין לֹא יֵעָלוּ. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר יַעֲלוּ. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי יוּדָה. וְשֶׁה אֶחָד מִן הַצֹּאן וּמִן הַמָּאתַיִם מְמַשְׁקֶה יִשְׂרָאֵל. מִדָּבָר שֶׁהוּא מוּתָּר לְיִשְׂרָאֵל. וְקַשְׁיָא כְּתִיב מָאתַיִם וְרִבִּי יוּדָה אוֹמֵר מֵאָה. כְּתִיב חַיִּים וְרִבִּי יוּדָה אוֹמֵר שְׁחוּטִין. מַה בֵּין חַיִּים לִשְׁחוּטִין. רִבִּי חִינְנָא אָמַר חַיִּין עָשׂוּ אוֹתָן כְּדָבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לִהְיוֹת.

עַד כְּדוֹן דָּבָר שֶׁהוּא מַעֲלֶה וּמַתִּיר לְהֶדְיוֹט. דָּבָר שֶׁהוּא מַעֲלֶה וּמַתִּיר לַגָּבוֹהַּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא וְאַחַר יֹאכַל מִן הַקֳּדָשִׁים כִּי לַחְמוֹ הוּא. יֵשׁ לָךְ קֳדָשִׁים שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל בָּהֶן פְּרָט לְעֵירוּבִין וּלְיֶתֶר מִמֵּאָה.

אֵין לִי אֶלָּא בְּאוֹכְלֵי תְרוּמָה כְּאוֹכְלֵי תְרוּמָה. מְנַיִין אוֹכְלֵי תְרוּמָה כְּאוֹכְלֵי חוּלִּין. אוֹכְלֵי חוּלִּין כְּאוֹכְלֵי תְרוּמָה. אוֹכְלֵי תְרוּמָה כְּאוֹכְלֵי קוֹדֶשׁ אוֹכְלֵי קוֹדֶשׁ כְּאוֹכְלֵי תְרוּמָה. מַשְׁקֶה תְרוּמָה כְּמַשְׁקֶה חוּלִּין. מַשְׁקֶה חוּלִּין כְּמַשְׁקֶה תְרוּמָה. מַשְׁקֶה תְרוּמָה כְּמַשְׁקֶה קוֹדֶשׁ. מַשְׁקֶה קוֹדֶשׁ כְּמַשְׁקֶה תְרוּמָה. מַשְׁקֶה קוֹדֶשׁ כְּמַשְׁקֶה קוֹדֶשׁ. מְנַיִין תַּלְמוּד לוֹמַר מִן

הַקֻּדָּשִׁים רִיבָּה. רִבִּי אָבִין בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן תִּיפְתַּר בְּלוֹג שֶׁמָּן שֶׁלְּמְצוֹרָע שֶׁנִּתְעָרֵב בְּמוֹתָר רְקִיקֵי מִנְחַת נָזִיר. וְהָתַנֵּי מַשְׁקֶה. שְׁנַיִם. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה הָדָא אָמְרָה עוֹלוֹת בְּעוֹלוֹת. אֲבָל חַטָּאת בְּעוֹלוֹת הֲרֵי יֵשׁ כָּאן וְוַדַּאי בְּלֹא תַעֲשֶׂה.

הֵיךְ סָבַר רִבִּי יוּדָה כְּרִבִּי לִיעֶזֶר אוֹ כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. כְּרִבִּי לִיעֶזֶר מַעֲלֶה וְאוֹכֵל. כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ מַעֲלֶה וְשׁוֹרֵף.

מָאן תַּנָּא אֵין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה רִבִּי מֵאִיר דְּאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר כָּל הָאִסּוּרִין מִצְטָרְפִין לִלְקוֹת עֲלֵיהֶן בִּכְזַיִת מִשּׁוּם לֹא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה.

הָכָא אַתְּ אָמַר צָרִיךְ לְהָרִים. וְהָכָא אַתְּ אָמַר אֵינוֹ צָרִיךְ לְהָרִים. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מִפְּנֵי גֶזֶל הַשַּׁבָּט. וְתַנֵּי כֵן כָּל תְּרוּמָה שֶׁאֵין הַכֹּהֲנִים מַקְפִּידִין עָלֶיהָ כְּגוֹן תְּרוּמַת הַכְּלֵיסִין וְהֶחָרוּבִין וּשְׁעוֹרִין שֶׁבְּאֶדּוֹם אֵינוֹ צָרִיךְ לְהָרִים.

הֶעָרְלָה וְכִלְאֵי כֶּרֶם עוֹלִין בְּאֶחָד וּמָאתַיִים. מְנַיִין שֶׁהֵן עוֹלִין. כְּתִיב מְלֵיאָה מְלֵיאָה מַה מְלֵיאָה שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן עוֹלָה אַף כָּאן עוֹלָה. אִי מַה כָאן מֵאָה אַף כָּאן מֵאָה. לְפִי שֶׁכְּפַל הַכָּתוּב אִיסּוּרוֹ שִׁינּוּ חֲכָמִים חִיּוּבוֹ. עַד כְּדוֹן כִּלְאֵי הַכֶּרֶם עָרְלָה מְנַיִין. מַה זוֹ אִיסּוּר הֲנָיָיה אַף זוֹ אִיסּוּר הֲנָיָיה. מַה זוֹ עוֹלָה אַף זוֹ עוֹלָה.

עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יִשְׁמָעֵאל קַל וָחוֹמֶר. מַה אִם תְּרוּמָה שֶׁהִיא אֲסוּרָה לְזָרִים הֲרֵי זוֹ עוֹלָה. עָרְלָה שֶׁהִיא מוּתֶּרֶת לְזָרִים לֹא כָל שֶׁכֵּן. לֹא אִם אָמְרַת בִּתְרוּמָה שֶׁהֲנָיָיתָהּ מוּתָּר. תֹּאמַר בָּעָרְלָה שֶׁהֲנָיָיתָהּ אֲסוּרָה. רִבִּי חִינְנָא פֶּרִי פֶּרִי גְּזֵירָה שָׁוָה.

מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה בֵּין לֶאֱסוֹר בֵּין לְהַתִּיר כְּדֵי לִיתֵּן טַעַם דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אֵינָן מִצְטָרְפִין. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר מִצְטָרְפִין בְּנוֹתֵן טַעַם לֹא לֶאֱסוֹר.

מַה פְלִיגִין. שֶׁנָּפְלוּ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין עָרְלָה וּשְׁלֹשֶׁת קַבִּין שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. אֲבָל אִם נָפְלוּ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין וְעוֹד עָרְלָה וּשְׁלֹשֶׁת שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם הוּתַּר הַכְּרִי. לְמָה. וְעוֹד בָּטֵל בִּשְׁלֹשֶׁת קַבִּין שְׁלֹשֶׁת קַבִּין בְּטֵילִין בְּמֵאָה. נָפְלוּ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין עָרְלָה וּשְׁלֹשֶׁת קַבִּין בְּאֶחָד שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. כְּמוֹ שֶׁנָּפְלוּ שְׁלֹשֶׁת וְעוֹד עָרְלָה וּשְׁלֹשֶׁת קַבִּין שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. אוֹ כְּמִי שֶׁנָּפְלוּ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם וְאַחַר כָּךְ נָפְלוּ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין עָרְלָה.

פְּשִׁיטָא שֶׁיְּדִיעָתוֹ מַתִּרְתּוֹ. יְדִיעַת חֲבֵירוֹ מָהוּ שֶׁתַּתִּירוֹ. הֵיךְ עֲבִידָא. הוּא לֹא יָדַע בָּהּ. חֲבֵירוֹ יָדַע בָּהּ.

יְדִיעַת סָפֵק מַהוּ שֶׁתַּתִּיר כִּידִיעַת וַודַּאי. הֵיךְ עֲבִידָא. הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי קוּפּוֹת אַחַת יֵשׁ בָּהּ מָאתַיִם וְאַחַת אֵין בָּהּ מָאתַיִם. נָפְלָה סְאָה תְּרוּמָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ לְאֵי זֶה מֵהֶן נָפְלָה וְאַחַר כָּךְ נָפְלָה בִּשְׁנִיָּיה. מְדָדָה וּמָצָא בָהּ מָאתַיִם וּשְׁתַּיִם. אֵין תֵּימַר יְדִיעַת סָפֵק

כִּידִיעַת וַדַּאי עוֹלָה. אֵין תֵּימַר אֵין יְדִיעַת סָפֵק כִּידִיעַת וַדַּאי אֵין עוֹלָה. הָיְתָה קוּפָּה אַחַת סָפֵק יֵשׁ בָּהּ מָאתַיִים סָפֵק אֵין בָּהּ. נָפְלָה סְאָה תְּרוּמָה לְתוֹכָהּ וְאֵין יָדוּעַ אִם נָפְלָה אִם לֹא נָפְלָה וְאַחַר כָּךְ נָפְלָה הַשְּׁנִיָּיה. אֵין תֵּימַר יְדִיעַת הַסָּפֵק כִּידִיעַת וַדַּאי עוֹלָה. אֵין תֵּימַר אֵין יְדִיעַת סָפֵק כִּידִיעַת וַדַּאי אֵינָהּ עוֹלָה.

הלכה ב

משנה: הַתְּרוּמָה מַעֲלָה אֶת הָעוֹרְלָה הָעוֹרְלָה אֶת הַתְּרוּמָה. כֵּיצַד סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאָה וְאַחַר כָּךְ נָפְלוּ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין עָרְלָה אוֹ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין שֶׁלְכִלְאֵי הַכֶּרֶם. זוֹ הִיא שֶׁהַתְּרוּמָה מַעֲלָה אֶת הָעָרְלָה הָעָרְלָה אֶת הַתְּרוּמָה. הָעָרְלָה מַעֲלָה אֶת הַכִּלְאַיִם וְהַכִּלְאַיִם אֶת הָעָרְלָה. וְהָעָרְלָה אֶת הָעָרְלָה. כֵּיצַד סְאָה עָרְלָה שֶׁנָּפְלָה לְמֵאתַיִם וְאַחַר כָּךְ נָפְלָה סְאָה וְעוֹד עָרְלָה אוֹ סְאָה וְעוֹד שֶׁלְכִלְאֵי הַכֶּרֶם. זוֹ הִיא הָעָרְלָה מַעֲלָה אֶת הַכִּלְאַיִם וְהַכִּלְאַיִם אֶת הָעָרְלָה וְהָעָרְלָה אֶת הָעָרְלָה.

הלכה: אָמַר רִבִּי קוּרְיֶיס לֹא שֶׁהַתְּרוּמָה מַעֲלָה אֶת הָעָרְלָה אֶלָּא שֶׁהַתְּרוּמָה מִצְטָרֶפֶת עִם הַחוּלִין לְהַעֲלוֹת אֶת הַתְּרוּמָה. נִיחָא הַתְּרוּמָה מַעֲלָה אֶת הָעָרְלָה שֶׁכֵּן טְהוֹרָה מַעֲלָה אֶת הַטְּמֵאָה. עָרְלָה מַעֲלָה אֶת הַתְּרוּמָה כְּלוּם טְמֵאָה מַעֲלָה אֶת הַטְּהוֹרָה. לֹא אֶצֶל הַזָּרִים. שֶׁמָּא אֶצֶל הַכֹּהֲנִים. וְהָתַנִּינָן הָעָרְלָה מַעֲלָה אֶת הַכִּלְאַיִם וְהַכִּלְאַיִם אֶת הָעָרְלָה וְהָעָרְלָה אֶת הָעָרְלָה. שַׁנְיָיא הִיא תַּמָּן בֵּין אֶצֶל הַזָּרִים בֵּין אֶצֶל הַכֹּהֲנִים.

סְאָה תְרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְתוֹךְ מֵאָה. אָמַר רִבִּי לְעָזָר לֵית כָּאן לְתוֹךְ מֵאָה אֶלָּא לְתוֹךְ תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה. סְאָה עָרְלָה שֶׁנָּפְלָה לְתוֹךְ מָאתַיִם. אָמַר רִבִּי לְעָזָר לֵית כָּאן לְתוֹךְ מָאתַיִם אֶלָּא לְתוֹךְ מֵאָה וְתִשְׁעִים וְתִשְׁעָה.

הלכה ג

משנה: כָּל הַמְּחַמֵּץ וְהַמְּתַבֵּל וְהַמְּדַמֵּעַ בִּתְרוּמָה וּבְעָרְלָה וּבְכִלְאֵי הַכֶּרֶם אָסוּר. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמֵר אַף מְטַמֵּא. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים לְעוֹלָם אֵינוֹ מְטַמֵּא עַד שֶׁיְּהֵא בּוֹ כְּבֵיצָה. דּוֹסְתַּי אִישׁ כְּפַר אֵיתָמָה הָיָה מִתַּלְמִידֵי שַׁמַּי וְאָמַר שָׁאַלְתִּי אֶת שַׁמַּי הַזָּקֵן וְאָמַר לְעוֹלָם אֵינוֹ מְטַמֵּא עַד שֶׁיְּהֵא בּוֹ כְּבֵיצָה. וְלָמָּה אָמְרוּ כָּל הַמְּחַמֵּץ וְהַמְּתַבֵּל וְהַמְּדַמֵּעַ לְהַחֲמִיר מִין בְּמִינוֹ לְהָקֵל וּלְהַחֲמִיר מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ כֵּיצַד שְׁאוֹר שֶׁלְחִטִּים שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ עִיסַּת חִטִּים וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ בֵּין שֶׁיֵּשׁ בּוֹ לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה בֵּין שֶׁאֵין בּוֹ לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה אָסוּר. אֵין בּוֹ לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה בֵּין שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ בֵּין שֶׁאֵין בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ אָסוּר. לְהָקֵל וּלְהַחֲמִיר מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ כֵּיצַד גְּרִיסִין שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם עֲדָשִׁים וְיֵשׁ בָּהֶן בְּנוֹתֵן טַעַם בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה בֵּין שֶׁאֵין בָּהֶן לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה אָסוּר. אֵין בָּהֶן בְּנוֹתֵן טַעַם בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה בֵּין שֶׁאֵין בָּהֶן לַעֲלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה מוּתָּר.

הלכה: רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי חִילְפַּיי רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּתָפוּחַ עוֹשִׂין אוֹתוֹ בֵּית שַׁמַּי.

תַּמָּן תַּנִּינָן מֵי הַצַּבָּע פּוֹסְלִין אוֹתוֹ בְּשָׁלֹשׁ לוֹגִין וְאֵין פּוֹסְלִין אוֹתוֹ בְּשִׁינּוּי מַרְאֶה. אַבָּא בְּרִיהּ דְּרַב נַחְמָן דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר מִשּׁוּם שְׁאוּבָה נִיכֶּרֶת. רִבִּי חוּנָה בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּא אַתְיָא דְּרִבִּי מֵאִיר כְּבֵית שַׁמַּי. כְּמָה דְּבֵית שַׁמַּי אָמְרֵי מִשּׁוּם חִימּוּץ מַחֲמִיץ כֵּן רִבִּי מֵאִיר אָמַר מִשּׁוּם שְׁאִיבָה נִיכֶּרֶת.

עַד כְּדוֹן דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אִיסּוּר וְטוּמְאָה. יֵשׁ בּוֹ טוּמְאָה וְאֵין בּוֹ אִיסּוּר מָהוּ.

חִימֵּץ מִמֶּנּוּ לְמָקוֹם אַחֵר נַעֲשָׂה זֶה אָסוּר וְזֶה אָסוּר. רִיבָּה עַל הָרִאשׁוֹן וּבִיטְּלוֹ נַעֲשָׂה עִיקָּר טְפֵילָה וּטְפֵילָה עִיקָּר. שְׁאוֹר שֶׁלְּתְרוּמָה שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ הָעִיסָּה וְהִגְבִּיהוּ. וְאַחַר כָּךְ נִתְחַמְּצָה הָעִיסָּה הֲרֵי זוֹ מוּתֶּרֶת. וְדִכְוָותָהּ תְּאֵינָה שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁנָּפְלָה לְתוֹךְ מֵאָה. הוּגְבְּהָה אַחַת מֵהֶן וְאַחַר כָּךְ הוּכְּרָה הַתְּרוּמָה תְּהֵא מוּתֶּרֶת. תַּמָּן לֹא הוּכַח הָאִיסּוּר בְּרַם הָכָא הוּכַח הָאִיסּוּר.

רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי וְלָמָּה תַּנִּינָן גְּרִיסִין שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם הָאוֹרֶז. אֶלָּא מַתְנִיתָן כְּמָאן דְּאָמַר נוֹתְנֵי טַעַם לִפְגָם מוּתָּר. וַאֲפִילּוּ כְּמָאן דְּאָמַר נוֹתְנֵי טַעַם לִפְגָם מוּתָּר מוֹדֶה הוּא הָכָא שֶׁהוּא אָסוּר.

גְּרִיסִין שֶׁלְּתְרוּמָה שֶׁנָּפְלוּ עִם עֲדָשִׁים שֶׁלְּחוּלִּין וְיֵשׁ בָּהֶן נוֹתֵן טַעַם. רִיבָּה עֲלֵיהֶן עֲדָשִׁים שֶׁלְּחוּלִּין מוּתָּר. עַד כַּמָּה יַרְבֶּה תַּפְלוּגְתָא דְּרִבִּי וּדְרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי דּוּ אָמַר עַד שֶׁיִּרְבּוּ עַל כּוּלָּהֶן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי דּוּ אָמַר עַד שֶׁיִּרְבּוּ עַל הַנּוֹפְלִין. גְּרִיסִין שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם עֲדָשִׁין שֶׁלְּחוּלִּין וְאֵין בָּהֶן נוֹתֵן טַעַם. רִיבָּה עֲלֵיהֶן גְּרִיסִין שֶׁלְּחוּלִּין מִין מְעוֹרֵר אֶת מִינוֹ לֶאֱסוֹר. לֹא תְהֵא גְדוֹלָה מִיַּיִן נָסָךְ. כְּמַה דְתֵימַר בְּיַיִן נָסָךְ אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַהֶיתֵּר כְּמִי שֶׁאֵינוֹ. אוֹתוֹ הָאִיסּוּר אִם יֵשׁ בּוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם אָסוּר וְאִם לָאו מוּתָּר. וְהָכָא אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַהֶיתֵּר כְּמִי שֶׁאֵינוֹ. אוֹתוֹ הָאִיסּוּר אִם יֵשׁ בּוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם אָסוּר וְאִם לָאו מוּתָּר. הָדָא אָמְרָה רִיבָּה עֲלֵיהֶן גְּרִיסִין שֶׁלְּתְרוּמָה מוּתָּר.

הלכה ד

משנה: שְׁאוֹר שֶׁלְּחוּלִּין שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ עִיסָּה וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ וְאַחַר כָּךְ נָפַל שְׁאוֹר שֶׁלְּתְרוּמָה אוֹ שְׁאוֹר שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ אָסוּר. שְׁאוֹר שֶׁלְּחוּלִּין שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ עִיסָּה וְחִימְּצָה וְאַחַר כָּךְ נָפַל שְׁאוֹר שֶׁלְּתְרוּמָה אוֹ שְׁאוֹר שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם וְיֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ אָסוּר. וְרִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר.

הלכה: תַּנֵּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אַף הָרִאשׁוֹנָה בְּמַחֲלוֹקֶת. אָמַר רִבִּי יוֹנָה הֲוִינָן סָבְרִין מֵימַר מַפְלִיגִין בְּשֶׁחִימֵּץ זֶה כָּל כּוֹחוֹ וְזֶה כָּל כּוֹחוֹ וְנָפַל שְׁאוֹר שֶׁלְּחוּלִּין תְּחִילָּה. אֲבָל אִם נָפַל שְׁאוֹר שֶׁלְּתְרוּמָה תְּחִילָּה כְּבָר נִתְחַמְּצָה הָעִיסָּה.

כָּל נוֹתְנֵי טְעָמִים בֵּין לִפְגָם בֵּין לִשְׁבָח אָסוּר דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר לִשְׁבָח אָסוּר לִפְגָם מוּתָּר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר מַה פְּלִיגִין. בְּשֶׁהִשְׁבִּיחַ וְאַחַר כָּךְ פָּגַם. אֲבָל אִם פָּגַם וְאַחַר כָּךְ הִשְׁבִּיחַ אוֹף רִבִּי מֵאִיר מוֹדֶה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֹא שַׁנְייָא הִיא הִשְׁבִּיחַ הִיא פָּגַם. הִיא פָּגַם הִיא הִשְׁבִּיחַ הִיא הַמַּחֲלוֹקֶת. תַּמָּן תַּנִינָן שְׁעוֹרִין שֶׁנִּפְלוּ לְתוֹךְ הַבּוֹר שֶׁל מַיִם אַף עַל פִּי שֶׁהִבְאִישׁוּ מֵימָיו מֵימָיו מוּתָּרִין. וְהָדָא מַתְנִיתָא מַה הִיא. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּמַחֲלוֹקֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר דִּבְרֵי הַכֹּל. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר אִילֵּין שְׁמוּעָתָא הָדָא רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּמַחֲלוֹקֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר דִּבְרֵי הַכֹּל.

אָמַר רִבִּי יוֹנָה צוֹרְכָה לְהָדָה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לֹא כֵן סָבְרִנָן מֵימַר מָה פְּלִיגִין בְּשֶׁחִימֵּץ זֶה כָּל כּוֹחוֹ וְזֶה כָּל כּוֹחוֹ וְנָפַל שְׂאוֹר שֶׁל חוּלִין תְּחִילָּה. אֲבָל אִם נָפַל שְׂאוֹר שֶׁל תְּרוּמָה תְּחִילָּה כְּבָר נִתְחַמְּצָה הָעִיסָּה. וַאֲפִילוּ נָפַל שְׂאוֹר חוּלִין תְּחִילָּה נַעֲשָׂה כְּמִי שֶׁהִשְׁבִּיחַ מֵעִיקָּרוֹ וְאַחַר כָּךְ פָּגַם. חָזַר רִבִּי יוֹנָה וְאָמַר הָאִשָּׁה הַזֹּאת אֵינָהּ מְחַמֶּצֶת כָּל צוֹרְכָהּ מְשַׁיֶּרֶת הִיא כָּל שֶׁהוּא. אוֹתוֹ כָּל שֶׁהוּא יַעֲשֶׂה כְּמִי שֶׁהִשְׁבִּיחַ וְלִבְסוֹף פָּגַם. וְקַשְׁיָא אִילּוּ הִשְׁבִּיחַ וְלֹא פָגַם שֶׁמָּא כְּלוּם הִיא.

רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי מָה בֵּין שָׁבַח מִזֶּה וּמִזֶּה. וּמָה בֵּין פָּגַם מִזֶּה וּמִזֶּה. שָׁבַח מִזֶּה וּמִזֶּה אָסוּר. פָּגַם מִזֶּה וּמִזֶּה מוּתָּר. אָמַר רִבִּי מָנָא שָׁבַח מִזֶּה וּמִזֶּה אַתְּ רוֹאֶה כְּמִי שֶׁאֵינוֹ אוֹתוֹ הָאִיסּוּר אִם יֵשׁ בּוֹ כְּדֵי לֶאֱסוֹר. פָּגַם מִזֶּה וּמִזֶּה אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַהֵיתֵר כְּמִי שֶׁאֵינוֹ אוֹתוֹ הָאִיסּוּר אֵין בּוֹ כְּדֵי לֶאֱסוֹר.

הלכה ה

משנה: תַּבְלִין שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת מִמִּין אֶחָד אוֹ מִשְּׁלֹשָׁה אָסוּר וּמְצָטָרְפִין. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר שְׁנַיִם וּשְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת מִמִּין אֶחָד אוֹ שְׁנֵי מִינִין מִשֵּׁם אֶחָד אֵין מִצְטָרְפִין.

הלכה: נִיחָא שְׁנֵי שֵׁמוֹת מִמִּין אֶחָד שְׁנֵי מִינִין מִשֵּׁם אֶחָד. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר בְּמִינֵי מְתִיקָה שָׁנוּ.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן שְׁלֹשָׁה נוֹתְנֵי טְעָמִים הֵן. כָּל שֶׁהַהֶדְיוֹט טוֹעֲמוֹ וְאוֹמֵר קְדֵירָה זוֹ אֵינָהּ חֲסֵירָה וְנָפַל זוֹ הִיא נוֹתֵן טַעַם לִשְׁבָח מוּתָּר. וַאֲפִילוּ אָמַר תַּבְלִין פְּלוֹנִי יֵשׁ בִּקְדֵירָה זוֹ. זוֹ הִיא נוֹתֵן טַעַם לִפְגָם מוּתָּר. וְכָל שֶׁהָאוּמָּן טוֹעֲמוֹ וְאוֹמֵר תַּבְלִין פְּלוֹנִי יֵשׁ בִּקְדֵירָה. זֶה הוּא נוֹתֵן טַעַם לִפְגָם אָסוּר.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כָּל הָאִיסּוּרִין מְשַׁעֲרִין אוֹתָן כֵּילוּ בָצָל כֵּילוּ קֻפָּלוֹט. עַד כְּדוֹן דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהִשְׁתַּעֵר בְּבָצָל וּבְקֻפָּלוֹט. דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהִשְׁתַּעֵר בְּבָצָל וּבְקֻפָּלוֹט בְּמָה אַתְּ מְשַׁעֲרוֹ. הַכָּמוֹן בְּמָה אַתְּ מְשַׁעֲרָן.

אָמַר רִבִּי יוּדָן לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר בְּמִינֵי מְתִיקָה שָׁנוּ. מִינֵי מְתִיקָה עַל יְדֵי שֶׁמַּדְרִיכָן לְהִשְׁתַּעֵר בְּבָצָל וּבְקַפָּלוֹט מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ כִּילּוּ בָצָל כִּילּוּ קַפָּלוֹט. שְׁאָר כָּל הָאִיסּוּרִין עַל יְדֵי שֶׁמַּדְרִיכָן לְהִשְׁתַּעֵר בְּבָצָל וּבְקַפָּלוֹט מְשַׁעֲרִין אוֹתָן בְּמִינָן. הַכָּמוֹן מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ בְּמִינוֹ.

רִבִּי מָנָא לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר רִבִּי לָעְזָר בְּמִינֵי מְתִיקָה שָׁנוּ. מִינֵי מְתִיקָה עַל יְדֵי שֶׁטַּעֲמָן שָׁוֶה מְשַׁעֲרִין אוֹתָן כִּילּוּ בָצָל כִּילּוּ קַפָּלוֹט. שְׁאָר כָּל הָאִיסּוּרִין עַל יְדֵי שֶׁאֵין טַעֲמָן שָׁוֶה אֵין מְשַׁעֲרִין אוֹתָן כִּילּוּ בָצָל כִּילּוּ קַפָּלוֹט. הַכָּמוֹן צְרִיכָה.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כָּל נוֹתְנֵי טְעָמִים אֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶן עַד שֶׁיִּטְעוֹם טַעַם מַמָּשׁוֹ שֶׁלְּאִיסּוּר. הָתִיב רִבִּי חָמָא בַּר יוֹסֵי קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן הֲרֵי בָּשָׂר בְּחָלָב הֲרֵי לֹא טַעַם מַמָּשׁוֹ שֶׁלְּאִיסּוּר וְאַתְּ אָמַר לוֹקֶה. וְקִבְּלָהּ. מַהוּ וְקִבְּלָהּ. כְּאֵינָשׁ דְּשָׁמַע מִילֵּיהּ דְּבַעַל דִּינָא קִבְּלָהּ.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כָּל נוֹתְנֵי טְעָמִים אֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶן חוּץ מִנּוֹתְנֵי טַעַם שֶׁל נָזִיר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא כָּל נוֹתֵן טַעַם אֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶן עַד שֶׁיִּטְעוֹם טַעַם מַמָּשׁוֹ שֶׁל אִיסּוּר וּבְנָזִיר אֲפִילּוּ לֹא טָעַם טַעַם מַמָּשׁוֹ שֶׁלְּאִיסּוּר. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל כָּל נוֹתְנֵי טְעָמִים אֵין אִיסּוּר וְהֵיתֵר מִצְטָרְפִין. וּבְנָזִיר אִיסּוּר וְהֵיתֵר מִצְטָרְפִין. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין וּמַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי זְעִירָא. כְּזַיִת יַיִן שֶׁנָּפַל לְקִדֵּירָה אָכַל מִמֶּנָּה כְּזַיִת פָּטוּר עַד שֶׁיֹּאכַל אֶת כּוּלָּהּ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי בָּא בַּר מָמָל כֵּיוָן שֶׁאָכַל מִמֶּנָּה כְּזַיִת חַיָּיב. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי בָּא בַּר מָמָל. מְמַשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה וְכִי מָה הִנִּיחַ הַכָּתוּב שֶׁלֹּא אָמָרוֹ. אֶלָּא לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן מֵחַרְצַנִּים וְעַד זָג לֹא יֹאכֵל. מִיַּיִן וְשֵׁכָר יַזִּיר. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר וְכָל מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה. אֶלָּא שֶׁאִם שָׁרָה עֲנָבִים וְשָׁרָה פִּיתּוֹ בָהֶן וְיֵשׁ בָּהֶן כְּדֵי לְצָרֵף בָּהֶן כְּזַיִת חַיָּיב. מִיכָּן אַתָּה דָן לְכָל אִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה וּמָה אִם הַיּוֹצֵא מִן הַגֶּפֶן שֶׁאֵין אִיסּוּרוֹ אִיסּוּר עוֹלָם וְאֵין אִיסּוּרוֹ אִיסּוּר הֲנָאָה. וְיֵשׁ לוֹ הֵיתֵר אַחַר אִיסּוּרוֹ עָשָׂה בוֹ טַעַם כְּעִיקָּר. שְׁאָר כָּל הָאִיסּוּרִין שֶׁבַּתּוֹרָה שֶׁאִיסּוּרָן אִיסּוּר עוֹלָם וְאִיסּוּרָן אִיסּוּר הֲנָיָיה. וְאֵין לָהֶן הֵיתֵר אַחַר אִיסּוּרָן אֵינוֹ דִין שֶׁנַּעֲשָׂה בָהֶן אֶת הַטַּעַם כְּעִיקָּר. מִיכָּן לָמְדוּ חֲכָמִים כָּל נוֹתְנֵי טְעָמִים שֶׁיִּהוּ אֲסוּרִין. וְקַשְׁיָא עַל דְּרִבִּי זְעִירָא. בְּכָל אָתָר אָמַר עַד שֶׁיִּטְעוֹם וְכָה אַתְּ אָמַר אֲפִילּוּ לֹא טָעַם.

הלכה ו

משנה: שְׁאוֹר שֶׁלְּחוּלִּין וְשֶׁלִּתְרוּמָה שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ עִיסָּה לֹא בְזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וְלֹא בְזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ הִצְטָרְפוּ וְחִימְּצוּ רִבִּי לְיֵעֶזֶר אוֹמֵר אַחַר הָאַחֲרוֹן אֲנִי בָּא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין שֶׁנָּפַל אִיסּוּר בַּתְּחִילָּה בֵּין בַּסּוֹף לְעוֹלָם אֵין אוֹסֵר עַד שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ. יוֹעֶזֶר אִישׁ

הַבִּירָה הָיָה מִתַּלְמִידֵי שַׁמַּי וְאָמַר שְׁאַלְתִּי אֶת רַבָּן גַּמְלִיאֵל הַזָּקֵן עוֹמֵד בְּשַׁעַר הַמִּזְרָח וְאָמַר לְעוֹלָם אֵין אוֹסֵר עַד שֶׁיְּהֵא בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ.

הלכה: תַּמָּן תַּנִּינָן יַיִן נֶסֶךְ אָסוּר וְאוֹסֵר כָּל שֶׁהוּא. חִזְקִיָּה אָמַר כּוֹס שֶׁמְּזָגוּ מִן הָאִיסּוּר וּמִן הַהֶיתֵּר וְנָפַל אִיסּוּר בְּסוֹף אִיסּוּר הֶיתֵּר בְּסוֹף הֶיתֵּר. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק דְּרִבִּי לְיֵעְזָר הִיא. דְּרִבִּי לְיֵעְזָר אָמַר אַחַר הָאַחֲרוֹן אֲנִי בָּא. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה חוֹמֶר הוּא בְּיַיִן נֶסֶךְ. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי אִם חוֹמֶר הוּא בְּיַיִן נֶסֶךְ אֲפִילּוּ נָפַל הֶיתֵּר בְּסוֹף יֵהֵא אָסוּר. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כּוֹס שֶׁמְּזָגוּ מֵאִיסּוּר וּמֵהֶיתֵּר אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַהֶיתֵּר כְּמִי שֶׁאֵינוֹ אוֹתוֹ הָאִיסּוּר אִם יֵשׁ בּוֹ בְנוֹתֵן טַעַם אָסוּר וְאִם לָאו מוּתָּר. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה וְהוּא שֶׁנָּפַל הַהֶיתֵּר בְּסוֹף. רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן לֹא שַׁנְיָיא בֵּין שֶׁנָּפַל אִיסּוּר בַּתְּחִילָּה וְהֶיתֵּר בַּסּוֹף לְהֶתֵּיר בַּתְּחִילָּה וְאִיסּוּר בַּסּוֹף. אֲפִילּוּ מַיִם וְיַיִן אֲפִילּוּ נִמְזָג כָּל צוֹרְכוֹ מִן הַהֶיתֵּר אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַהֶיתֵּר כְּמִי שֶׁאֵינוֹ אוֹתוֹ הָאִיסּוּר אִם יֵשׁ בּוֹ בְנוֹתֵן טַעַם אָסוּר וְאִם לָאו מוּתָּר. אָמַר רִבִּי זְעִירָא הָדָא דְאָמַר אָמַר וְכוּלָּהּ תִּינוּיִין הֵיךְ עֲבִידָא. רִבִּי יוֹסֵי בִּירִבִּי בּוּן רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן צָלוֹחִית שֶׁלְיַיִן נֶסֶךְ שֶׁנָּפְלָה לְתוֹךְ חָבִית שֶׁלְיַיִן וְחָזְרָה וְנָפְלָה לְתוֹךְ הַבּוֹר שֶׁלְמַיִם אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַהֶיתֵּר כְּמִי שֶׁאֵינוֹ אוֹתוֹ הָאִיסּוּר אִם יֵשׁ בּוֹ בְנוֹתֵן טַעַם אָסוּר וְאִם לָאו מוּתָּר. עַד כְּדוֹן בְּשֶׁנָּפְלוּ זֶה אַחַר זֶה. נָפְלוּ שְׁנֵיהֶן כְּאַחַת מָה אָמְרַת בָּהּ. רִבִּי לְיֵעְזָר אָמַר נִשְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא אֵימָתַי חֲמֵיצָן שֶׁלְכּוּתִים מוּתָּר לְאַחַר הַפֶּסַח. שֶׁלְבַּעֲלֵי בָתִּים אַחַר שֶׁלֹּשׁ שַׁבָּתוֹת שֶׁלְאֲפָיֶיהָ. וְשֶׁלְנַחְתּוֹמִין בַּכָּרָכִים לְאַחַר שִׁלֹּשָׁה יָמִים. וְשֶׁלְנַחְתּוֹמִין בַּכְּפָרִים לְאַחַר שִׁלֹּשָׁה תַּנּוּרִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר אַף כְּשֶׁאָמְרוּ שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים אַחַר שֶׁלֹּשׁ שַׁבָּתוֹת שֶׁלְאֲפָיֶיהָ. וְהוּא שֶׁיְּהֵא אָדָם גָּדוֹל אוֹ שֶׁהָיָה מַשִּׂיא אֶת בְּנוֹ וְאָפָה שִׁלֹּשָׁה תַּנּוּרִים בְּשַׁבָּת אַחַת זֶה אַחַר זֶה וְזֶה אַחַר זֶה מוּתָּר. וְאַף כְּשֶׁאָמְרוּ שֶׁלְנַחְתּוֹמִין בַּכְּרָכִין לְאַחַר שִׁלֹּשָׁה יָמִים וְהוּא שֶׁנִּדְחַק וְאָפָה שִׁלֹּשָׁה תַּנּוּרִים בְּיוֹם אֶחָד זֶה אַחַר זֶה וְזֶה אַחַר זֶה מוּתָּר. תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר וְאַף כְּשֶׁאָמְרוּ שֶׁלְנַחְתּוֹמִין בַּכְּפָרִים לְאַחַר שִׁלֹּשָׁה תַּנּוּרִין. אָסוּר עַד שִׁלֹּשָׁה יָמִים אֲסוּרִין שֶׁמִּשֶּׁחֲרִית הוּא כּוֹרֶה לוֹ שְׁאוֹר לְכָל אוֹתוֹ הַיּוֹם. אוֹתָהּ הָעִיסָּה שְׁנַיָּיא לֹא מֵאִיסּוּר וּמֵהֶיתֵּר הִיא מִתְחַמֶּצֶת.

וַמַר רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מָאן תַּנָּא חֲמֵיצָן שֶׁל כּוּתִים רִבִּי לְיֵעְזָר. וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי לְרִבִּי חֲנִינָא עֲנָתָנַיָּיא נָהוֹר אִתְּית אֲמַר אַתְּ וְרִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מָאן תַּנָּא חֲמֵיצָן שֶׁלְכּוּתִים רִבִּי לְיֵעְזָר. וַאֲנָן לֵי נָן אָמְרִין כֵּן. אֶלָּא רִבִּי הִילָא בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ יָרְדוּ לְחֲמֵיצָן שֶׁלְכּוּתִים כְּרִבִּי לְיֵעְזָר. וְעוֹד מִן הָדָא דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָא בְּרֵיהּ דְּרִבִּי אַבָּהוּ אַבָּא הֲוָה לֵיהּ עוֹבָדָא שְׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי חִייָה וּלְרִבִּי יָסָא וּלְרִבִּי אִימִּי וְאוֹרִין לֵיהּ כְּרִבִּי לְיֵעְזָר. מַה כֵיוָן דְּיָיא מוֹרֵיי. לֹא מִשּׁוּם שֶׁיָּרְדוּ לְחֲמֵיצָן שֶׁל כּוּתִים כְּרִבִּי לְיֵעְזָר.

אָמַר רִבִּי מָנָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא הֵיךְ מַה דְתֵימַר תַּמָּן הֲלָכָה כְּרִבִּי לִיעֶזֶר. וְכָא הֲלָכָה כְּרִבִּי לִיעֶזֶר. אָמַר לֵיהּ וּלְכָל דָּבָר.

הלכה ז

משנה: כֵּלִים שֶׁסָּכָן בְּשֶׁמֶן טָמֵא וְחָזַר וְסָכָן בְּשֶׁמֶן טָהוֹר. אוֹ שֶׁסָּכָן בְּשֶׁמֶן טָהוֹר וְחָזַר וְסָכָן בְּשֶׁמֶן טָמֵא. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר אַחַר הָרִאשׁוֹן אֲנִי בָא וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אַחַר הָאַחֲרוֹן.

הלכה: מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי לִיעֶזֶר הָרִאשׁוֹן מוֹצִיא אֶת הָאַחֲרוֹן.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי לִיעֶזֶר שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. דְּתַנִּינָן תַּמָּן צְלוֹחִית שֶׁפִּיהָ צַר טוֹבֵל וּמַעֲלֶה כְּדַרְכּוֹ. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר הֲזָיָה הָרִאשׁוֹנָה. כְּמָה דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר הָרִאשׁוֹן מוֹצִיא אֶת הָאַחֲרוֹן. כֵּן רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר אוּף הָכָא הָרִאשׁוֹן מוֹצִיא אֶת הָאַחֲרוֹן.

עַד כְּדוֹן בְּשֶׁסָּךְ מִיכָּן וּמָצָא בַצַּד הַשִּׁינִי. סָךְ מִיכָּן וּמָצָא מִיכָּן מַה אָמַר בָּהּ רִבִּי לִיעֶזֶר. נִשְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא דְּאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן לֹא סוֹף דָּבָר צְלוֹחִית אֶלָּא אֲפִילוּ סֶפֶל. וְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי לִיעֶזֶר שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. אִית לָךְ מֵימַר תַּמָּן בְּשֶׁסָּךְ מִיכָּן וּמָצָא בְצַד הַשִּׁינִי. לֹא בְּשֶׁסָּךְ מִיכָּן וּמָצָא מִיכָּן. אוּף הָכָא בְּשֶׁסָּךְ מִיכָּן וּמָצָא מִיכָּן.

הלכה ח

משנה: שְׁאוֹר שֶׁלְּתְרוּמָה וְשֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ עִיסָּה לֹא בְזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וְלֹא בָזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וְנִצְטָרְפוּ וְחִימְּצוּ אָסוּר לְזָרִים וּמוּתָּר לַכֹּהֲנִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מוּתָּר לְזָרִים וְלַכֹּהֲנִים. תַּבְלִין שֶׁלְּתְרוּמָה וְשֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ קְדֵירָה לֹא בְאֵלּוּ כְדֵי לְתַבֵּל וְלֹא בְאֵלּוּ כְדֵי לְתַבֵּל וְנִצְטָרְפוּ וְתִיבְּילוּ אָסוּר לְזָרִים וּמוּתָּר לַכֹּהֲנִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לְזָרִים וְלַכֹּהֲנִים.

הלכה: שְׁאוֹר שֶׁלְּתְרוּמָה וְשֶׁלִּשְׁבִיעִית שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ הָעִיסָּה לֹא בְזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וְלֹא בָזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וְנִצְטָרְפוּ וְחִימְּצוּ אָסוּר לְזָרִים וּמוּתָּר לַכֹּהֲנִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לְזָרִים וְלַכֹּהֲנִים. בְּזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וּבָזֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וְנִצְטָרְפוּ וְחִימְּצוּ אָסוּר לְזָרִים וְלַכֹּהֲנִים. רִבִּי לְעָזָר בְּרִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לַזָּרִים.

רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי מַה בֵּין תְּרוּמָה אֶצֶל הַזָּרִים מַה בֵּין שְׁבִיעִית אֶצֶל הַכֹּהֲנִים. תְּרוּמָה אֶצֶל הַזָּרִים אֲסוּרָה שְׁבִיעִית אֶצֶל הַכֹּהֲנִים מוּתֶּרֶת. חָזַר וְאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן תִּיפְתָּר שֶׁנָּפַל שְׁאוֹר שֶׁלְּתְרוּמָה תְּחִלָּה. לֹא בָאתָה שְׁבִיעִית אֶלָּא לְפָגוֹם.

רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן בְּשִׁיטַת אֲבִיו. מָהוּ בְּשִׁיטַת אֲבִיו. כְּמַה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר נוֹתְנֵי טַעֲמִים לְפָגָם מוּתָּר. כֵּן רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר נוֹתְנֵי טַעַם לְפָגָם מוּתָּר. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי מָהוּ בְּשִׁיטַת אֲבִיו כְּמַה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר כָּל הַסְּפִחִין מוּתָּרִין. כֵּן רִבִּי לָעְזָר

בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר כָּל הַסְּפִיחִין מוּתָּרִין. כְּלוּם אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן אֶלָּא בִּסְפִיחֵי יָרָק דִּילְמָא בִּסְפִיחֵי זְרָעִים. וְקָמַת הִיא סְפִיחֵי יָרָק הִיא סְפִיחֵי זְרָעִים.
רַבָּנִין דְּקַיְסָרִין אָמְרִין אַחַת בְּשִׁיטַּת אָבִיו וְאַחַת בְּשִׁיטַּת חֲכָמִים. בְּשִׁיטַּת אָבִיו מִשּׁוּם נוֹתְנֵי טַעַם לִפְגָם מוּתָּר. בְּשִׁיטַּת חֲכָמִים מִשּׁוּם שֶׁמּוֹת מִצְטָרְפִין.

הלכה ט

משנה: חֲתִיכָה שֶׁל קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְשֶׁל פִּיגּוּל וְשֶׁל נוֹתָר שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם חֲתִיכוֹת אָסוּר לָזָרִים וּמוּתָּר לַכֹּהֲנִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר לַזָּרִים וְלַכֹּהֲנִים. בְּשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וּבְשַׂר קָדָשִׁים קַלִּים שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם בְּשַׂר הַתַּאֲוָה אָסוּר לַטְּמֵאִים וּמוּתָּר לַטְּהוֹרִים.

הלכה: תַּנֵּי שֶׁל פִּיגּוּל וְשֶׁל נוֹתָר וְשֶׁל קָדָשִׁים קַלִּים.
אָמַר רִבִּי יוֹנָה לֹא אָמַר אֶלָּא קָדָשִׁים קַלִּים. פִּיגּוּל וְנוֹתָר לְאַחַר זְרִיקָה לֹא כְלִפְנֵי זְרִיקָה הֵן. לֹא אָמַר אֶלָּא פִּיגּוּל וְנוֹתָר דָּבָר שֶׁאֵין זְרִיקָה מַתֶּרֶתוּ בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים הָא בְקָדָשִׁים קַלִּין הוֹאִיל וְהֵן מוּתָּרִין אַחַר זְרִיקָה אֲפִילוּ לִפְנֵי זְרִיקָה אֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם זָרוּת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לֹא אָמְרוּ אֶלָּא קָדָשִׁים קַלִּים. פִּיגּוּל וְנוֹתָר לְאַחַר זְרִיקָה לֹא כְלִפְנֵי זְרִיקָה הֵן. לְאֵי זֶה דָּבָר נֶאֱמַר פִּיגּוּל וְנוֹתָר לְהוֹצִיא קָדָשִׁים קַלִּים לְאַחַר זְרִיקָה. הָא לִפְנֵי זְרִיקָה הוֹאִיל וְהֵן אֲסוּרִין בְּקָדָשִׁים קַלִּין לוֹקִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם זָרוּת. אָמַר רִבִּי אָבִין לִישָּׁן מַתְנִיתָה מְסַיְּעָא לְרִבִּי יוֹסֵי נִדְבוֹתֵיךְ זוֹ תוֹדָה וּשְׁלָמִים שֶׁאִם אָכַל מֵהֶן לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים לוֹקֶה.
רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר כְּמַחֲלוֹקֶת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר דִּבְרֵי הַכֹּל. וְקַשְׁיָא עַל דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לֹא כֵן סָבְרַנָן מֵימַר כּוּלְּהוֹן לְשׁוֹן תְּרוּמָה מִצְטָרְפִין. וְכָא יְצָרְפוּ כּוּלָּן לְשׁוֹן טוּמְאָה וּלְשׁוֹן זָרוּת. סָבַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּהָדָא. דְּתַנֵּי בַּר קַפָּרָא חֲתִיכָה שֶׁלְּקוֹדֶשׁ וְשֶׁלְּפִיגּוּל וְשֶׁלְּנוֹתָר שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם הַחֲתִיכוֹת רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין.

פרק ג

הלכה א

משנה: בֶּגֶד שֶׁצָּבָעוּ בִּקְלִיפֵּי עָרְלָה יִדְּלֵק. נִתְעָרֵב בַּאֲחֵרִים כּוּלָּן יִדְּלְקוּ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמֵאתַיִם.

הלכה: בֶּגֶד שֶׁצָּבָעוּ בִּקְלִיפֵּי עָרְלָה יִדְּלֵק כול'. כְּתִיב וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת פִּרְיוֹ. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי בְּסָמוּךְ לְפִירְיוֹ. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי בְּעוֹרֵל אֶת פִּרְיוֹ. מָאן דְּאָמַר בְּעוֹרֵל אֶת פִּרְיוֹ קְלִיפִּין וְגַרְעִינִין בְּמַשְׁמַע. מָאן דְּאָמַר בְּסָמוּךְ לְפִרְיוֹ קְלִיפִּין בְּמַשְׁמַע וְלֹא גַרְעִינִין. וְגַרְעִינִין מְנַיִין. הֲוִי סוֹפֵךְ מֵימַר אֶת פִּרְיוֹ בְּסָמוּךְ לְפִרְיוֹ. אִית דְּבָעֵי נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת פִּרְיוֹ דָּבָר שֶׁהוּא עוֹרֵל אֶת פִּרְייוֹ וּפִרְייוֹ עוֹרְלוֹ.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי לְעָזָר. כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תֹאכַל לֹא תֹאכְלוּ לֹא יֵאָכְלוּ אַתְּ תּוֹפֵס אִיסּוּר הֲנָיָיה בְּאִיסּוּר אֲכִילָה עַד שֶׁיָּבוֹא הַכָּתוּב וְיִפָּרֵשׁ לָךְ כְּשֵׁם שֶׁפֵּירַשׁ לָךְ בְּאֵבֶר מִן הַחַי וּבִנְבֵילָה. מַה פֵּירַשׁ לָךְ בְּאֵבֶר מִן הַחַי. וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵיפָה לֹא תֹאכֵלוּ. וּמַה פֵּירַשׁ בִּנְבֵילָה. לֹא תֹאכְלוּ כָּל נְבֵילָה לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וַאֲכָלָהּ. תַּנֵּי חִזְקִיָּה וּפַלִּיג. וְכִי מָה אִסְרוֹ לַכֶּלֶב.

וְהָא כְתִיב כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וְעֵז לֹא תֹאכֵלוּ. מֵעַתָּה אַתָּה תּוֹפֵשׂ אִיסּוּר הֲנָיָיה לְאִיסּוּר אֲכִילָה. שַׁנְיָיא הִיא דִּכְתִיב וְחֵלֶב נְבֵילָה וְחֵלֶב טְרֵיפָה. וְהָכְתִיב רַק אֶת הַדָּם. מֵעַתָּה אַתְּ תּוֹפֵשׂ אִיסּוּר הֲנָיָיה כְּאִיסּוּר אֲכִילָה. שַׁנְיָיא הִיא דִּכְתִיב עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם. מַה מַּיִם מוּתָּרִין בַּהֲנָיָיה אַף הַדָּם מוּתָּר בַּהֲנָיָיה. וְהָכְתִיב עַל כֵּן לֹא יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ קַיְימְתִיהּ בְּגִיד הַנָּשֶׁה שֶׁלַּנְּבֵילָה. וְהָכְתִיב וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי אַחֲוָה דְּרִבִּי יוֹסֵי. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁקִּבֵּעַ לוֹ הַכָּתוּב זְמָן. וְהָכְתִיב לֹא תֹאכְלוּם כִּי שֶׁקֶץ הֵם. אָמַר רִבִּי מָנָא מִיעֵט אִיסּוּר הֲנָיָיה שֶׁבּוֹ.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הָעוֹשֶׂה אִיסְפְּלָנִית מִשּׁוֹר הַנִּסְקָל וּמֵחֶמֶץ שֶׁעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח אֵינוֹ לוֹקֶה. שֶׁאֵין לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁלּוֹ מְחוּוָּר. מִכְּלֵי הַכֶּרֶם לוֹקֶה. דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָא פֶּן תִּקְדַּשׁ פֶּן תּוּקַד אֵשׁ. מֵעַרְלָה צְרִיכָה. עֲשֵׂה לְרַחֲקוֹ כְּתִיב. לֹא תַעֲשֶׂה לְאוֹכְלוֹ כְּתִיב. לֹא תַעֲשֶׂה לְרַחֲקוֹ לֵית כְּתִיב.

בְּמַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן. מְמַשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר סָקוֹל יִסָּקֵל הַשּׁוֹר וְכִי אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁבְּשָׁרוֹ אָסוּר בַּאֲכִילָה. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא יֵאָכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ. לְהוֹדִיעֲךָ שֶׁכְּשֵׁם שֶׁאָסוּר בַּאֲכִילָה כָּךְ הוּא אָסוּר בַּהֲנָיָיה. מַה עָבַד לֵהּ רִבִּי יוֹחָנָן. פָּתַר לֵהּ בְּשֶׁקִּדְמוּ הַבְּעָלִים וּשְׁחָטוּהוּ עַד שֶׁלֹּא נִגְמַר דִּינוֹ.

רִבִּי זְעִירָה בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ. הָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. אָמַר לֵיהּ. חָדָא מִשְׁמֵיהּ דְּרִבִּי לְעָזָר. וְחָדָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן.

רַבָּנִין דְּקַיְסָרִין רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תֹאכְלוּ אֵין אַתְּ תּוֹפֵס אִיסּוּר הֲנָיָיה כְּאִיסּוּר אֲכִילָה. בִּנְיַין אָב שֶׁבְּכוּלָּן וְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקּוֹדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף. תַּנֵּי חִזְקִיָּה מְסַייֵעַ לְרִבִּי יוֹחָנָן. מְמַשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וְעֵז לֹא תֹאכֵלוּ. לְאֵי זֶה דָּבָר נֶאֱמַר וְחֵלֶב נְבֵילָה וְחֵלֶב טְרֵיפָה יֵעָשֶׂה לְכָל מְלָאכָה. בָּא לְהוֹדִיעֲךָ אֲפִילּוּ לִמְלֶאכֶת הַגְּבוֹהַּ. מְמַשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר רַק הַדָּם לֹא תֹאכֵלוּ. לְאֵי זֶה דָּבָר נֶאֱמַר עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם. בָּא לְהוֹדִיעֲךָ. מָה הַמַּיִם מַכְשִׁירִין אַף הַדָּם מַכְשִׁיר. מְמַשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תֹאכְלוּ כָל נְבֵילָה. לְאֵי זֶה דָּבָר נֶאֱמַר לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וַאֲכָלָהּ. בָּא לְהוֹדִיעֲךָ שֶׁגֵּר תּוֹשָׁב אוֹכֵל נְבֵילוֹת. מְמַשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה

טְרֵיפָה לֹא תֹאכְלוּ. לְאֵי זֶה דָּבָר נֶאֱמַר לַכֶּלֶב תַּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ. אוֹתוֹ אַתָּה מַשְׁלִיךְ לַכֶּלֶב וְאֵי אַתָּה מַשְׁלִיךְ חוּלִין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה.

מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין וּמַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי אֶלְעָזָר. לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ. לַעֲשׂוֹת אֶת הַמַּאֲכִיל כְּאוֹכֵל. אַתָּה אוֹמֵר לָכֶן. אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא לְאוֹסְרוֹ בַּהֲנָיָיה. כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ לָמַדְנוּ שֶׁהוּא אָסוּר בַּהֲנָיָיה. הָא מָה תַלְמוּד לוֹמַר וְלֹא יֵאָכֵל חָמֵץ. לַעֲשׂוֹת אֶת הַמַּאֲכִיל כְּאוֹכֵל דַּבְרֵי רִבִּי יֹאשִׁיָּה. רִבִּי יִצְחָק אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ. מָה אִם שְׂרָצִים קַלִּין עָשָׂה בָהֶן מַאֲכִיל כְּאוֹכֵל. חָמֵץ הֶחָמוּר אֵינוֹ דִין שֶׁנַּעֲשֶׂה בּוֹ מַאֲכִיל כְּאוֹכֵל. הָא מָה תַלְמוּד לוֹמַר לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ. לֹא בָא הַכָּתוּב אֶלָּא לְאוֹסְרוֹ בַּהֲנָיָיה. בְּגִין דְּכְתִיב לֹא יֵאָכֵל. הָא מִלֹּא תֹאכַל לֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם. וְהָדָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן.

פְּשִׁיטָא שֶׁאֵין קַרְקַע נֶאֱסָר. צָר צוּרָה בְּקַרְקַע נֶאֱסָר. צָבַע דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים. אִילּוּ הִשְׁתַּחֲוָוה לוֹ לֹא אָסוּר. מִפְּנֵי שֶׁצְּבָעוֹ אָסְרוֹ. מִיכָּן שֶׁצְּבָעוֹ צְרִיכָה.

בֶּגֶד גָּדוֹל שֶׁצְּבָעוֹ עַל מְנָת לְחוֹתְכוֹ מַה אַתְּ עֲבַד לָהּ כְּמוּסְגָּר אוֹ כְּמוּחְלָט. אֵין תַּעֲבְדִינֵיהּ כְּמוּסְגָּר מוּתָּר. אֵין תַּעֲבְדִינֵיהּ כְּמוּחְלָט אָסוּר.

צְבָעוֹ וְחָזַר וּצְבָעוֹ וְהִקְדִּימַ. נֹאמַר אִם הָיָה צְרִיכָה לִצְבִיעָה הָרִאשׁוֹנָה אָסוּר. וְאִם לָאו מוּתָּר. צְבָעוֹ בִּקְלִיפֵּי אֱגוֹז שֶׁלְּעַרְלָה וְחָזַר וּצְבָעוֹ בִּקְלִיפֵּי אֱגוֹז שֶׁלְּחוּלִין. מָאן דְּאָמַר נוֹתְנֵי טַעַם לְפָגָם מוּתָּר. אוֹף הָכָא מוּתָּר. וּמָאן דְּאָמַר נוֹתְנֵי טַעַם לְפָגָם אָסוּר. אוֹף הָכָא אָסוּר.

צְבָעוֹ בִּקְלִיפֵּי אֱגוֹז שֶׁלְּעַרְלָה וְחָזַר וּצְבָעוֹ בִּקְלִיפֵּי רִימוֹן שֶׁלְּחוּלִין. יֵיבֵא כְהָדָא. עִיגּוּלֵי דְבֵילָה הַגְּדוֹלִים מַעֲלִין אֶת הַקְּטַנִּים וְהַקְּטַנִּים מַעֲלִין אֶת הַגְּדוֹלִים. רַב הוּנָא אָמַר כֵּינִי מַתְנִיתָא הַגְּדוֹלִים מַעֲלִין אֶת הַקְּטַנִּים בְּמִשְׁקָל וְהַקְּטַנִּים מַעֲלִין אֶת הַגְּדוֹלִים בְּמִינְיָן. תַּמָּן מִין בְּמִינוֹ. בְּרַם הָכָא מִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ. צְבָעוֹ בִּקְלִיפֵּי אֱגוֹז שֶׁלְּעַרְלָה וְחָזַר וּצְבָעוֹ בִּקְלִיפֵּי חוּלִין מִין אֶחָד. יֵיבֵא כְהָדָא. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר תְּאֵנִים שְׁחוֹרוֹת מַעֲלוֹת אֶת הַלְּבָנוֹת וְהַלְּבָנוֹת מַעֲלוֹת אֶת הַשְּׁחוֹרוֹת. תַּמָּן הוּא רָאוּי לְחַתְּכָן. בְּרַם הָכָא אֵינוֹ רָאוּי לְחַתְּכוֹ. מָה דְמֵי לָהּ. גְּזִים גְּזִיזִית. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. מָה דָמֵי לָהּ. בֶּגֶד גָּדוֹל שֶׁצְּבָעוֹ עַל מְנָת לְחַתְּכוֹ. מֵיעַבְדִינֵיהּ דּוּדְרְסִין.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן סַמְמָנִין בְּסַמְמָנִין בְּטֵילִין בְּמָאתַיִם. מֵי צְבָעִים בְּמֵי צְבָעִים בְּטֵילִין בְּרוֹב. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. הֲנַיִית עָרְלָה בְּטִיבֵּרְיָא בְּרוֹב. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. תַּבְשִׁיל שֶׁבִּישְׁלוֹ בִּקְלִיפֵּי עָרְלָה יִדָּלֵק. פָּתַר לָהּ קְרִיוָה בִקְדֵירוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מִיסְבּוֹר סָבַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל. שֶׁמּוּתָּר לַעֲשׂוֹת כֵּן בִּתְחִילָּה לֹא לְשֶׁעָבַר. מַיי כְדוֹן. אִם יֵשׁ בּוֹ כְדֵי לִצְבּוֹעַ. אַתְּ רוֹאֶה אֶת הַהֵיתֵר כְּמִי שֶׁאֵינוֹ. אוֹתוֹ הָאִיסּוּר שֶׁבּוֹ כְדֵי לֶאֱסוֹר. אִם אֵין בּוֹ כְדֵי לִצְבּוֹעַ. אַתְּ רוֹאֶה הַהֵיתֵר כְּמִי שֶׁאֵינוֹ. אוֹתוֹ הָאִיסּוּר אֵין בּוֹ כְדֵי לֶאֱסוֹר.

תַּמָּן תַּנִּינָן אֵילּוּ דְּבָרִים שֶׁלְּגוֹיִם אֲסוּרִין וְאֵיסּוּרָן אִיסּוּר הֲנָיָה. הַיַּיִן. וְהַחוֹמֶץ שֶׁלְּגוֹיִם שֶׁהָיָה מִתְּחִילָּתוֹ יַיִן. וְחֶרֶס הַדְּרָיָינִי. רִבִּי זְעִירָה בְשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה. רִבִּי מֵאִיר הִיא. דְּתַנֵּי חֶרֶס הַדְּרָיָינִי אָסוּר וְאִיסּוּרוֹ אִיסּוּר הֲנָיָה. מַה נָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁנְּתָנוֹ בְתַבְשִׁיל דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר. אִם בְּשֶׁמְּכָרוֹ חוּץ מִדְּמֵי יַיִן נֶסֶךְ שֶׁבּוֹ דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בְּשֶׁנְּתָנוֹ עַל גַּבֵּי תַבְשִׁיל.

מָהוּ לִסְמוֹךְ בּוֹ כַּרְעֵי הַמִּיטָּה. רִבִּי לָעְזָר אוֹמֵר אָסוּר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר מוּתָּר. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. הֲהֵן בָּגֶד דְּתַנִּינָן הָכָא מָהוּ לִסְמוֹךְ בּוֹ אֶת הַמִּיטָּה. וְאִיקְפַּד לְקוֹבְלֵיהּ. אָמַר לֵיהּ אֲפִילּוּ לְמָאן דְּאָמַר תַּמָּן מוּתָּר. הָכָא אָסוּר. תַּמָּן אֵין אִיסּוּרוֹ נִיכָּר. בְּרַם הָכָא אִיסּוּרוֹ נִיכָּר.

אָמַר רִבִּי חַגַּיי. כַּד נַחְתִּית מִן אִילְפָא שְׁמָעִית קָלֵיהּ דְּרִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא יְתִיב מַתְנֵי. בֶּגֶד שֶׁצָּבָעוֹ בִּקְלִיפֵּי עָרְלָה יִדְלֵק. וְתַנִּינָן נָטַל הִימֶּינָה כֶּרְכֹּד אָסוּר בַּהֲנָיָה. אָרַג בּוֹ אֶת הַבֶּגֶד אָסוּר בַּהֲנָיָה. יַיִן נֶסֶךְ שֶׁנָּפַל לַבּוֹר כּוּלּוֹ אָסוּר בַּהֲנָיָה. וְתַנִּינָן רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. יְיַמְּכֵר כּוּלּוֹ לְגוֹי חוּץ מִדְּמֵי יַיִן נֶסֶךְ שֶׁבּוֹ. אָמַר רִבִּי אָחָא בַּר יַעֲקֹב. חַגַּיי קְשָׁתֵיהּ רִבִּי חַגַּיי קַיָּימָהּ. מַיי כְדוֹן. תַּמָּן אֵין דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לִיקַּח יַיִן מִן הַגּוֹי. בְּרַם הָכָא דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לִיקַּח בֶּגֶד מִן הַגּוֹי.

הלכה ב

משנה: הַצּוֹבֵעַ מִלֹּא הַסִּיט בִּקְלִיפֵּי עָרְלָה וַאֲרָגוֹ בַּבֶּגֶד וְאֵין יָדוּעַ אֵיזֶה הוּא. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר יִדְלֵק הַבֶּגֶד. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמֵאתַיִם. הָאוֹרֵג מִלֹּא הַסִּיט מִצֶּמֶר הַבְּכוֹר בְּבֶגֶד יִדְלֵק הַבֶּגֶד. וּמִשֵּׁיעָר הַנָּזִיר וּמִפִּשְׁתָּן חֲמוֹר בַּשַּׁק יִדְלֵק הַשַּׁק. וּבְמוּקְדָּשִׁין מְקֻדָּשִׁין כָּל שֶׁהֵן.

הלכה: מָאן תַּנָּא סִיט. רִבִּי מֵאִיר. בְּרַם כְּרַבָּנִין הוּא סִיט הוּא פָּחוֹת מִסִּיט.

רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר לֵיהּ מִשֵּׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. צֶמֶר בְּכוֹר שֶׁטָּרְפוּ בָּטֵל בְּרוֹב. אַיְתֵיהּ רִבִּי חִייָה צִיפּוֹרָאָה קוֹמֵי רִבִּי אִימִּי. לִיטְרָא בְשִׁמּוֹנָה וְלֹא הוֹרֵי אִילּוּלֹא דְּאָמַר רִבִּי יָסָא. וְלֹא מַתְנִיתָא הִיא. הָאוֹרֵג מִלּוֹא הַסִּיט מִצֶּמֶר הַבְּכוֹר בְּבֶגֶד יִדְלֵק הַבֶּגֶד. אָמַר לֵיהּ. אִילּוּ אִיתְתָּבַת תַּמָּן אִית הָוָות יְאוּת.

תַּמָּן תַּנִּינָן אֵילּוּ הֵן הַנִּשְׂרָפִין. וְתַנִּינָן אֵילּוּ הֵן הַנִּקְבָּרִין. הָכָא אַתְּ אָמַר יִשָּׂרְפוּ וְהָכָא אַתְּ אָמַר יִקָּבְרוּ. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן כָּאן בְּשַׂק כָּאן בְּשִׂיעֵר. מָה בֵּין שַׂק מָה בֵּין שִׂיעֵר. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִלֵּל שַׂק מְצוּי לְחַטְחֵט אָחֳרָיו. שִׂיעֵר אֵין מָצוּי לְחַטְחֵט אָחֳרָיו. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. כָּאן בְּמִקְדָּשׁ כָּאן בִּגְבוּלִין. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי חֲנִינָא אוֹמֵר. כָּאן בְּנָזִיר טָהוֹר כָּאן בְּנָזִיר טָמֵא. וְהַתַּנִּינָן פֶּטֶר חֲמוֹר. אִית לָךְ מֵימַר כָּאן בְּמִקְדָּשׁ כָּאן בִּגְבוּלִין. כָּאן

בְּנָזִיר טָהוֹר כָּאן בְּנָזִיר טָמֵא. אֶלָּא כָּאן בְּשֵׂק וְכָאן בְּשִׂיעֵר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. הֵן דְּתֵימַר יִשָּׂרֵף. שְׂעָרוֹ. הֵן דְּתֵימַר יִיקָּבֵר. גּוּפוֹ.

וּבְמוּקְדָּשִׁין מְקוּדָּשִׁין כָּל שֶׁהֵן. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הָדָא דְתֵימַר בָּקָדָשִׁים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן מַתִּירִין. אֲבָל בָּקָדָשִׁים שֶׁאֵין לָהֶן מַתִּירִין צְרִיכִין סִיט. הָתִיב רִבִּי יוֹסֵי וְהָא מַתְנִיתָא פְּלִיגָא. הָאוֹרֵג מְלֹא הַסִּיט מִצֶּמֶר הַבְּכוֹר בְּבֶגֶד יְדֵלֵק הַבֶּגֶד. וּבְכוֹר לֹא כָקָדָשִׁים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן מַתִּירִין הוּא.

אִית דְּתַנֵּי לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי מֵאִיר. אִית דְּלָא תַנֵּי לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי מֵאִיר. מָאן דְּתַנֵּי לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי מֵאִיר אִית לֵיהּ עֲשָׂרָה דְּבָרִים מְקוּדָּשִׁין. מָאן דְּלָא תַנֵּי לָהּ בְּשֵׁם רִבִּי מֵאִיר מָנָן אִית לֵיהּ עֲשָׂרָה דְּבָרִים מְקוּדָּשִׁין. רִבִּי מֵאִיר כְּרִבִּי עֲקִיבָה. דְּרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר אַף כִּכְרוֹת שֶׁלְּבַעַל הַבַּיִת.

הלכה ג

משנה: תַּבְשִׁיל שֶׁבִּישְּׁלוֹ בְקִלְיפֵּי עָרְלָה יִדְלֵק. נִתְעָרֵב בַּאֲחֵרִים יַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמָאתַיִם. תַּנּוּר שֶׁהִסְקִיקוֹ בְקִלְיפֵּי עָרְלָה וְאָפָה בוֹ אֶת הַפַּת תִּידָלֵק הַפַּת. נִתְעָרְבָה בַּאֲחֵרוֹת תַּעֲלֶה בְּאֶחָד וּמָאתַיִם.

הלכה: אַבָּא בַר יִרְמְיָה כַּהֲנָא בַּר יִרְמְיָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל רִבִּי בָּא רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. גִּידּוּלֵי עָרְלָה שֶׁעִימְּמוּ הֲרֵי אֵילּוּ מוּתָּרוֹת. וְלָאו מַתְנִיתָא הִיא. אִם חָדַשׁ יוּתַּר. אִם יָשָׁן יוּצָּן. רִבִּי חֲנַנְיָא אָמַר לֵית כָּן. רִבִּי מָנָא אָמַר אִית כָּן. בְּשֶׁהֵבִיא עֲצִים לַחִים וְנִיעְבּוּ בְקִלְיפֵּי עָרְלָה. אֲבָנִים מְנוּגָּעוֹת שֶׁעָשָׂאן סִיד. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי עָלוּ מִטּוּמְאָתָן. וְאִית תַּנֵּיי תַנֵּי לֹא עָלוּ מִידֵי טוּמְאָתָן. מָאן דְּאָמַר עָלוּ מִידֵי טוּמְאָתָן. הֲרֵי אֵילּוּ מוּתָּרוֹת. וּמָאן דְּאָמַר לֹא עָלוּ מִידֵי טוּמְאָתָן. הֲרֵי אֵילּוּ אֲסוּרוֹת. אֲפִילּוּ כְּמָאן דְּאָמַר עָלוּ מִידֵי טוּמְאָתָן. הֲרֵי אֵילּוּ אֲסוּרוֹת. דִּכְתִיב צָרַעַת מַמְאֶרֶת. תֵּן בּוֹ מְאֵירָה וְאַל תֵּיהֶנֶה מִמֶּנּוּ. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל הַנִּשְׂרָפִין אֲפָרָן מוּתָּר חוּץ מֵאֵפֶר הַבָּא מַחְמַת עֲבוֹדָה זָרָה. הָתִיב רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. הֲרֵי אֵפֶר הַבַּיִת הֲרֵי אֵינוֹ בָא מַחְמַת עֲבוֹדָה זָרָה. וְאַתְּ אָמַר אָסוּר. אָמַר לֵיהּ שַׁנְיָיה הִיא. דִּכְתִיב נִתִּיצָה נְתִיצָה.

הלכה ד

משנה: מִי שֶׁהָיוּ לוֹ חֲבִילֵי תִלְתָּן שֶׁלְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם יִדְלֵקוּ. נִתְעָרְבוּ בַאֲחֵרִים כּוּלָּם יִדְלֵקוּ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יַעֲלוּ בְאֶחָד וּמָאתַיִם. שֶׁהָיָה רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אֶת שֶׁדָּרְכּוֹ לְהִימָּנוֹת מְקוּדָּשׁ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ מְקוּדָּשׁ אֶלָּא שִׁשָּׁה דְבָרִים בִּלְבַד. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר שִׁבְעָה.

הלכה: וְכַמָּה הִיא חֲבִילָה עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה זֵירִין. אָמַר רִבִּי יוֹנָה אַרְבַּע מִינֵהֶן מִיטָּה.

רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. חַד אָמַר דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר עֲשָׂרָה דְבָרִים מְקֻדְּשִׁין. וְחָרָנָה אָמַר דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר כָּל הַדְּבָרִים מְקֻדְּשִׁין. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר שְׁמוּעָתָא. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל מָאן דְּאָמַר דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר עֲשָׂרָה דְבָרִים מְקֻדְּשִׁין. דְּתַנִּינָן תַּמָּן אָמַר רִבִּי יוּדָה לֹא הוּזְכְּרוּ רִימּוֹנֵי בָדָן וַחֲצִירֵי גֶבַע אֶלָּא שֶׁיְּהוּ מִתְעַשְּׂרִין וַדַּאי בְּכָל מָקוֹם.
וּשְׁאָר כָּל הָרִימּוֹנִין אֵין דַּרְכָּן לְהִימָּנוֹת. אֶלָּא רִימּוֹנֵי בָדָן עַל יְדֵי שֶׁהֵן חֲבִיבִין דַּרְכָּן לְהִימָּנוֹת.
וּשְׁאָר כָּל הָרִימּוֹנִין עַל יְדֵי שֶׁאֵין חֲבִיבִין אֵין דַּרְכָּן לְהִימָּנוֹת.

הלכה ה

משנה: וְאֵילּוּ הֵן אֱיגוֹזֵי פֶּרֶךְ וְרִימּוֹנֵי בָדָן. וְחֲבִיּוֹת סְתוּמוֹת. וְחוּלְפוֹת תְּרֵדִין. וְקוּלְסֵי כְרוּב וּדְלַעַת יְוָנִית. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר אַף כִּכָּרוֹת שֶׁלְּבַעַל הַבַּיִת. הָרָאוּי לְעָרְלָה עָרְלָה לְכִלְאֵי הַכֶּרֶם כִּלְאֵי הַכֶּרֶם.

הלכה: רִבִּי יוֹנָה בָעֵי. הָא שְׁקִידֵי פֶּרֶךְ לֹא.
מַתְנִיתָא בִּסְתוּמָה בֵּין הַסְּתוּמוֹת. אֲבָל סְתוּמָה בֵּין הַפְּתוּחוֹת וְנִפְתְּחָה אוֹ פְתוּחָה בֵּין הַסְּתוּמוֹת וְנִסְתְּמָה צְרִיכוֹת שִׁיעוּר אֶחָד. הֵיךְ אֵיפְשָׁר לִפְתוּחָה אֶצֶל הַסְּתוּמוֹת. אָמַר רִבִּי זְעִירָה. תִּיפְתָּר בִּפְתוּחָה אֶצֶל הַחֲנָוָונִי שֶׁהִיא כִסְתוּמָה אֶצֶל בַּעַל הַבַּיִת. וְהָתַנִּי וְנִסְתְּמָה. תִּיפְתָּר שֶׁחָזַר [בַּעַל הַבַּיִת] וּנְטָלָהּ.
רִבִּי קִרִיסְפָּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל אִילֵּין קִירְיָיא וְקִרְוָותָא דַּאֲנָן אָכְלִין דְּלַעַת יְוָונִית אִינּוּן.
רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי. וְלָמָּה לִי נָן אָמְרִין הָרָאוּי לִתְרוּמָה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי תִּרוּמָה נוֹהֶגֶת בַּכֹּל. עָרְלָה אֵינָהּ נוֹהֶגֶת בַּכֹּל.

הלכה ו

משנה: נִתְפַּצְּעוּ הָאֱגוֹזִים נִתְפָּרְדוּ הָרִימּוֹנִים נִתְפַּתְּחוּ הֶחָבִיּוֹת נֶחְתְּכוּ הַדְּלוּעִים נִתְפָּרְשׁוּ הַכִּכָּרוֹת יַעֲלוּ בְּאֶחָד וּמָאתַיִם.

הלכה: נִפְלוּ וְאַחַר כָּךְ נִתְפַּצְּעוּ בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד לֹא יַעֲלוּ דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוּדָה אָמַר בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד יַעֲלוּ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר שׁוֹגֵג יַעֲלוּ מֵזִיד לֹא יַעֲלוּ. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי מֵאִיר. קָנְסוּ בְשׁוֹגֵג מִפְּנֵי מֵזִיד. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי יוּדָה. כְּבָר קָנְסוֹ בְיָדוֹ. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי. כַּיי דְאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל הָאִיסּוּרִין שֶׁרִיבָּה עֲלֵיהֶן שׁוֹגֵג מוּתָּר. מֵזִיד אָסוּר.
רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה הָיוּ לְפָנָיו מֵאָה וַחֲמִשִּׁים חֲבִיּוֹת. נִתְפַּתְּחוּ מֵאָה מוּתָּרוֹת. חֲמִשִּׁים אֲסוּרוֹת. וְהַשְּׁאָר לְכְשֶׁיִּפָּתְחוּ יְהוּ מוּתָּרוֹת. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לֹא אָמְרוּ אֶלָּא לְכְשֶׁיִּפָּתְחוּ הָא לְפַתֵּחַ לְכַתְּחִילָּה אָסוּר.
דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי שְׁאָלִין. דְּלַעַת שְׁלָקָהּ בְּבֵית אֲבִיהָ מָהוּ שֶׁתִּטְבּוֹל לְמַעְשְׂרוֹת. לֵוִי שָׁאַל מָהוּ שֶׁתִּטָּמֵא טוּמְאַת אוֹכְלִין. שְׁלָקָהּ בְּמָחוּתֶכֶת הִיא. מִילְּתֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל אָמַר שֶׁהִיא מִטַּמֵּא

טוּמְאַת אוֹכְלִין. וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. תְּאֵנִים וַעֲנָבִים שֶׁצָּמְקוּ בְּאֲבִיהֶן מְטַמְּאִין טוּמְאַת אוֹכְלִין. וְהָרוֹדֶה מֵהֶן בַּשַּׁבָּת חַיָּיב מִשּׁוּם קוֹצֵר.
נִתְפָּרְסוּ כִּכָּרוֹת. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי עֲקִיבָה. דְּרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר אַף כִּכָּרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.

הלכה ז

משנה: סְפֵק הֶעָרְלָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָסוּר וּבְסוּרְיָיא מוּתָּר. וּבְחוּצָה לָאָרֶץ יוֹרֵד וְלוֹקֵחַ וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְרָאֶנּוּ לוֹקֵט. כֶּרֶם נָטוּעַ יָרָק וְיָרָק נִמְכָּר חוּצָה לוֹ. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָסוּר וּבְסוּרְיָיא מוּתָּר וּבְחוּצָה לָאָרֶץ יוֹרֵד וְלוֹקֵט וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִלְקוֹט בְּיָד. הֶחָדָשׁ אָסוּר מִן הַתּוֹרָה בְּכָל מָקוֹם. וְהֶעָרְלָה הֲלָכָה. וְהַכִּלְאַיִם מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים.

הלכה: אֵי זֶהוּ סְפֵק הֶעָרְלָה. כֶּרֶם שֶׁלְּעָרְלָה וַעֲנָבִים נִמְכָּרוֹת חוּצָה לוֹ. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָסוּר וּבְסוּרְיָא מוּתָּר. אָמַר רִבִּי יוּדָן. אַף זֶה סְפֵּיקוֹ אָסוּר בְּסוּרְיָא. אֵי זֶהוּ סְפֵק הַמּוּתָּר בְּסוּרְיָא. כֶּרֶם שֶׁלְּעָרְלָה וְכֶרֶם אַחֵר בְּצִידּוֹ וַעֲנָבִים נִמְכָּרוֹת חוּצָה לוֹ. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָסוּר וּבְסוּרְיָיא מוּתָּר. אָמַר רִבִּי יוּדָה אַף זֶה אָסוּר בְּסוּרְיָא. אֵי זֶה סָפֵק הַמּוּתָּר בְּסוּרְיָא. כֶּרֶם נָטוּעַ יָרָק וּשְׁדֵה יָרָק אַחַר בְּצִידּוֹ וְיָרָק נִמְכָּר חוּצָה לוֹ. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אָסוּר וּבְסוּרְיָא מוּתָּר. וּבְחוּץ לָאָרֶץ יוֹרֵד וְלוֹקֵט וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִלְקוֹט בְּיָד. אָמַר רִבִּי יוּדָן עוֹד הִיא בְּקַדְמַיְיתָא חוֹזֵר וְלוֹקֵחַ וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִרְאֶנּוּ לוֹקֵט.
הֶחָדָשׁ אָסוּר מִן הַתּוֹרָה בְּכָל מָקוֹם. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי לְעָזָר. דְּתַנִּינָן תַּמָּן כָּל מִצְוָה שֶׁאֵינָהּ תְלוּיָה בָּאָרֶץ נוֹהֶגֶת בָּאָרֶץ וּבְחוּצָה לָאָרֶץ. וְכָל שֶׁהִיא תְלוּיָה בָּאָרֶץ אֵינָהּ נוֹהֶגֶת אֶלָּא בָּאָרֶץ חוּץ מִן הֶעָרְלָה וּמִן הַכִּלְאַיִם. רִבִּי לְיֵעֶזֶר אוֹמֵר אַף הֶחָדָשׁ. מָה טַעֲמָא דְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר בְּכָל מָקוֹם. בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בֵּין בָּאָרֶץ בֵּין בְּחוּצָה לָאָרֶץ. מָה מְקַיְימִין רַבָּנִין טַעֲמָא דְּרִבִּי לְיֵעֶזֶר בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם. בֶּחָדָשׁ שֶׁכֵּן שָׁיְיצָא בַחוּץ.
רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. וְלָמָּה לֹא תַנִּינָן אַף הַחַלָּה עִמָּהֶן. אָמַר לֵיהּ. לֹא אֲתִינָן מַתְנִיתִין אֶלָּא דָּבָר שֶׁהוּא נוֹהֵג בְּיִשְׂרָאֵל וּבַגּוֹיִם. וְחַלָּה אֵינָהּ נוֹהֶגֶת אֶלָּא בְיִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב רֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם וְלֹא שֶׁלְּגוֹיִם.
וְהֶעָרְלָה הֲלָכָה. שְׁמוּאֵל אָמַר כְּהִילְכוֹת הַמְּדִינָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. רִבִּי יָסָא בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. אָמַר בְּשָׁעָה שֶׁנִּיתְּנָה הֲלָכָה לְךָ נִיתְּנָה. אָמַר אִילּוּלֵא סְלָקֵת לְאֶרֶץ דְּיִשְׂרָאֵל אֶלָּא לִשְׁמוֹעַ דָּבָר זֶה דַּיֶּיךָ.
וְהַכִּלְאַיִם מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. שְׁמוּאֵל אָמַר בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. הָא בִכְלְאֵי זְרָעִים מוּתָּר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. הָא בִכְלְאֵי זְרָעִים אָסוּר. אָמַר רַב חוּנָא כַּד נַחְתּוֹן מַעֲרַבְיָא דְּתַמָּן אָמְרִינָהּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְקַיְימְנוּהָ. אֶת חֻקּוֹתַיי תִּשְׁמוֹרוּ בְּהֶמְתְּךָ לֹא תַרְבִּיעַ כִּלְאַיִם שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאַיִם. שַׁעַטְנֵז לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ. הִקִּישׁ כִּלְאֵי זְרָעִים לְכִלְאֵי בְגָדִים וְכִלְאֵי בְהֵמָה.

מַה כִלְאֵי בְנָדִים וְכִלְאֵי בְהֵמָה שֶׁאֵין תְּלוּיִין בָּאָרֶץ וְנוֹהֲגִין בָּאָרֶץ וּבְחוּצָה לָאָרֶץ. אַף כִלְאֵי זְרָעִים אַף עַל פִּי שֶׁהֵן תְּלוּיִין בָּאָרֶץ נוֹהֲגִין בָּאָרֶץ וּבְחוּצָה לָאָרֶץ.

חַד בַּר נַשׁ זָרַע חַקְלֵייהּ שְׂעוֹרִין וְלֶפֶת. עָבַר חָנִין גּוֹבֵיתָא וְעָקְרִין. אָתָא עוֹבָדָא קוֹמֵי שְׁמוּאֵל וּקְנָסֵיהּ. דְּתַנֵּי אֵין עוֹשִׂין עִם יִשְׂרָאֵל בְּכִלְאַיִם. אֲבָל עוֹקְרִין עִמּוֹ בְּכִלְאַיִם מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמָעֵט בָּעֲבִירָה.

תַּנֵּי אֵין עוֹשִׂין עִם הַגּוֹי בְּכִלְאַיִם בֵּין בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם בֵּין בְּכִלְאֵי זְרָעִים. אֲבָל עֲיָירוֹת הַמּוּבְלָעוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּגוֹן בָּאִינָה וּבָאִימָה וַחֲבֵרוֹתֶיהָ עוֹשִׂין עִמָּהֶן בְּכִלְאַיִם. כְּשֵׁם שֶׁכִּלְאַיִם בָּאָרֶץ כָּךְ כִּלְאַיִם בְּחוּץ לָאָרֶץ. שְׁמוּאֵל פָּתַר מַתְנִיתָא. אֵין עוֹשִׂין עִם הַגּוֹי בְּכִלְאַיִם בָּאָרֶץ. בֵּין בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם בֵּין בְּכִלְאֵי זְרָעִים. אֲבָל עֲיָירוֹת הַמּוּבְלָעוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּגוֹן בָּאִינָה וּבָאִימָה וַחֲבֵרוֹתֶיהָ עוֹשִׂין עִמָּהֶן בְּכִלְאַיִם. כְּשֵׁם שֶׁכִּלְאַיִם בָּאָרֶץ כָּךְ כִּלְאַיִם בְּחוּצָה לָאָרֶץ. הָא כִלְאֵי זְרָעִים מוּתָּר. רִבִּי יוֹחָנָן פָּתַר מַתְנִיתָא. אֵין עוֹשִׂין עִם הַגּוֹי בְּכִלְאַיִם בָּאָרֶץ. בֵּין בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם בֵּין בְּכִלְאֵי זְרָעִים. אֲבָל עֲיָירוֹת הַמּוּבְלָעוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּגוֹן בָּאִינָה וּבָאִימָה וַחֲבֵרוֹתֶיהָ עוֹשִׂין עִמָּהֶן בְּכִלְאַיִם. כְּשֵׁם שֶׁכִּלְאַיִם בָּאָרֶץ כָּךְ כִּלְאַיִם בְּחוּצָה לָאָרֶץ. בְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם. הָא בְּכִלְאֵי זְרָעִים אָסוּר.